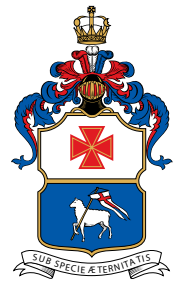

1. tölublað, 15. árgangur. Apríl 2019

FRÍMÚRARINN

Fréttblað Frímúrarareglunnar á Íslandi

Frímúrarastarf á Íslandi í 100 ár

Það fyrsta sem **Marilyn Monroe** leikkona tók eftir þegar hún hitti **Arthur Miller** rithöfund, voru **gleraugun!**

Langar þig í ný gleraugu?

PLUSMINUS | OPTIC

Smáralind | Sími 517 0317 | www.plusminus.is

Þú færð sigurkøkuna
í Bernhöftsbakarí

Sími 551 3083
Klapparstíg 3, 101 Reykjavík

ALLT HEFST MED

NESCAFÉ®

FRÍMÚRARINN

Útgefandi

Frímúrarareglan á Íslandi
Skúlagötu 53-55,
Pósthólf 5151, 125 Reykjavík

Netfang

ritstjori@frimur.is

YAR

Kristján Jóhannsson (R&K)

Ritstjóri

Steingrímur S. Ólafsson (X)
steingrimur.saevarr@gmail.com

Ritstjórn

Guðbrandur Magnússon (X)
gudbrandur.magnusson@gmail.com

Páll Júlíusson (X)

pj@pj.is

Ólafur G. Sigurðsson (IX)
olafurs@granthornton.is

Pórhallur Birgir Jóseppson (IX)
thorjose@simnet.is

Bragi V. Bergmann (VIII)
bragi@fremri.is

Pétur S. Jónsson (VII)
pedro@medialux.com

Pór Jónsson (VII)
thor12@ru.is

Arnar Pór Jónsson (VIII)
Arnar.Thor.Jonsson@domstolar.is

Prentun:

Litlaprent ehf., Kópavogi

Efni greina í blaðinu eru skoðanir höfundar og þurfa ekki að vera í samræmi við skoðanir Reglunnar. Höfundar efnis framselja birtingarrétt efnisins til útgefanda. Ritstjórn áskilur sér rétt til að ritstýra aðsendu efni. Myndir og texta má hvorki afrita né birta að hluta eða í heild án heimildar ritstjórnar.

Forsíðumynd:

Kristján Maack

„Markmið Reglunnar er að göfga og bæta mannlífið. Reglan vill efla góðvild og drengskap með öllum mönnum og auka bróðurþel þeirra á meðal.“

Tímalaust starf í 100 ár

Það er sannarlega tilefni til hátíðahalda þegar við minnumst 100 ára starfs frímúrara á Íslandi.

Þetta er merkileg saga sem okkur er ljúft og skylt að halda í heiðri. Þessi saga fjallar um ótrúlegan dugnað, seiglu og áhuga fyrir starfinu. Forystumennirnir voru fáir en fjótlega fjölgaði í hópnum.

Þriðjung af þessum 100 árum heyrði starfið undir dönsku Frímúrararegluna og þótt danskir bræður hafi stutt starfið á Íslandi dyggilega þá þurftu menn að taka stig í Danmörku og öll leyfi fyrir starfinu þurfti að sækja til danska stúkuráðsins. Menn þurftu því að leggja mikið á sig og allt tók langan tíma. Í lok „danska tímans“ voru starfandi tvær Jóhannesarstúkur, ein Jóhannesar fræðslustúka og tvær Andrésarstúkur.

En með stofnun Frímúrarareglunnar á Íslandi árið 1951 fór starf frímúrara á flug. Stúkum og bræðrum fjölgaði ört og nú eru stúkurnar alls 28 og virkir bræður 3.600 talsins.

Á þessu afmælisári er margt gert til að minnst þessara tímamóta. Sérstakt ánægjuefni er útgáfa hins glæsilega afmælisrits „Undir stjörnuhimni“ þar sem fjallað er um söguna og starfið frá mörgum sjónarhornum. Ekki minna ánægjuefni er rit Dróttseta Reglunnar, Jóns Sigurðssonar, um föður frímúrarastarfs á Íslandi, Ludvig Emil Kaaber. Með riti Jóns er gerð glögg grein fyrir forystuhlutverki Ludvigs og áhrifum hans á þróun frímúrarastarfsins hér á landi. Loks vil ég nefna hve ánægjulegt það var að á þessu afmælisári hafi bróðir okkar, Tryggvi Pálsson gefið út rit um afa sinn, Ásgeir Ásgeirsson, fyrrum forseta Íslands og þriðja Stórmeistara Frímúrarareglunnar. Þetta er fallett og fróðlegt rit og Tryggva til mikils sóma.

Afmælisnefndin undir forystu Hersis Stórmeistarans, Allans Vagns Magnússonar, hefur unnið mikið starf og á skilið þakkar okkar allra. Jafnframt færi ég þeim fjölmörgu bræðrum sem hafa tekið þátt í undir-

Valur Valsson.

búningnum á ýmsan hátt, með skrifum, tónlist, framleiðslu myndefnis, stjórnun viðburða og margs fleira, innilegar þakkar okkar bræðrana.

Þegar sagan er rifjuð upp er margt sem stendur upp úr. Það merkilegasta er að frímúrarastarfið og viðfangsefnið er tímalaust. Í afmælisritinu er meðal annars vitnað til síðasta ávarps Sveins Björnssonar, fyrsta forseta lýðveldisins og fyrsta Stórmeistara Frímúrarareglunnar á Íslandi, sem hann flutti til þjóðar sinnar á nýársdag 1952:

„Ef vér tileinkuðum oss meira af kjarna kristindómsins, þá myndi ferill mannkynsins ekki sýna eins miklar sjálfskapaðar hörmungar og raunber vitni. Vér þurfum að tileinka oss meiri sanngirni, meira umburðarlyndi, meiri góðvild, meiri mildi. Vér þurfum að læra að bera meiri virðingu fyrir skoðunum hver annars, þótt oss greini á, en ætla oss ekki að dæma eða ráða einir. Það er trúá mín, að þau vandamál séu fá, sem ekki er hægt að leysa með góðvild og gætni.“

Hér talar frímúrarari og þetta er tímalaus boðskapur.

Valur Valsson

Frímúrarastarf á Íslandi í 100 ár

Vegleg 100 ára afmælishátíð í Hörpu

Hundrað ára afmæli frímúrarastarfs á Íslandi var minnst með hátíðarfundum Frímúrarareglunnar í Eldborgarsal Hörpu 7. apríl 2019. Sannarlega var allt með hátíðarbrag þegar þrúðbúnir og glaðværir gestir streymdu í húsið og fjölmennur hópur tónlistarfólks hitaði upp baksviðs. Salurinn skartaði líka sínu fegursta og greinilegt var frá fyrstu mínútu að mikill metnaður hafði verið lagður í að gera alla umgjörð sem fegursta. Dagskrá kvöldsins, sem áður hafði verið kynnt, gaf raunar fulla ástæðu til gleði og tilhlökkunar, þar sem saman komu landsþekktir tónlistarmenn til að flytja gamlar og nýjar perlor tónbókmenntana. Skemmst er frá því að segja að tónlistin setti fagran ramma utan um inntak hátíðarinnar sem endurspegladi tilgang og markmið Reglunnar.

Valur Valsson, stórmeistari Frímúrarareglunnar á Íslandi, vék orðum að styrk Reglunnar og hlutverki hennar þegar hann, í setningarávarpi sínu líkti frímúrarastarfinu hérlendis við lítið tré sem á einni öld hefði „vaxið og dafnað og orðið að svolitlum skógi“ enda starfi í dag alls 28 stúkur innan vébanda Frímúrarareglunnar og eru virkir félagar um þessar mundir 3.600 talsins. Ég vitna áfram í einlægt og fallett ávarp Vals:

„Að bæta sjálfan sig til að bæta heiminn er viðfangsefni sérhvers frímúrarara. Á þeirri vegferð gengur stundum vel en stundum verða bakföll. Sumum gengur betur en öðrum verr. En meðan haldið er áfram, og menn reyna, er von um árangur.“

Saga Reglunnar er merkileg - en hvað með framtíðina? Verður Frímúrarareglan til eftir önnur 100 ár?

Ég hygg, góðir gestir og bræður mínir, að Regla, sem byggir á bræðralagi, mannúðarhugsjón, umburðarlyndi og umhyggju fyrir meðbræðrum, skipti kannski meira máli nú, á tímum óvissu, ófga og átaka, og eigi

Ljósmynd: Guðmundur Viðarsson

Guðmundur Kr. Tómasson flytur erindi sitt um þýðingu Reglunnar og gildi.

meira erindi við samtímann, en nokkru sinni fyrr.“

Að loknu ávarpi Vals Valssonar var sýnd heimildamynd um sögu og starf Frímúrarareglunnar á Íslandi, sem gerð hafði verið af þessu tilefni af Jóni Þór Hannessyni, Rúnari Hreinssyni, Rafni Rafnssyni og Steingrími Sævarri Ólafssyni, miklum hæfileikamönnum, sem auðsjáanlega höfðu unnið þetta verk af alúð og virðingu fyrir viðfangsefninu.

Ólafur Sæmundsson flutti gamanmál af sinni alkunnu snilld, þar sem hann sótti í sínar vestfirsku rætur og ýmsar þekktar samsæriskennningar um hina „dularfullu“ frímúrarara sem strákarnir í þorpinu hans Óla töldu tilheyra einhvers konar maffu sem lyti ekki lögum og rétti. Gantaðist Óli með að hafa gengið í Frímúrararegluna til að fá úr því skorið hvað væri hæft í slíkum kenningum og klykkti út með að segja að hann hefði raunar, nokkru

eftir inngöngu, valdið árekstri en „ekkert þurft að borga ... af því að ... bíllinn var í kaskó“! Fyrir þá sem síðar kunna að rekast á þetta tölublað Frímúrarans á biðstofu tannlæknis eða á hárgreiðslustofu vil ég nota tækifærið til að undirstrika skýrlega og afdráttarlaust að íslenskur réttur byggir á þeim hornsteini að allir skuli vera jafnir fyrir lögum. Einmitt þetta atriði hefur öldum saman verið ein mikilvægasta undirstaða, hugsjón og markmið frímúrarastarfs um víða veröld, sbr. tilvitnuð orð Vals Valssonar hér að ofan.

Eftir grín og glens Óla Sæm streymdu aftur fagrir tónar um salinn. Sérstaklega er vert að geta frumflutnings á „Hávamálum 2“, svítu eftir Jónas Þóri, þar sem Valdimar Hilmarrsson og Kolbeinn Jón Ketilsson sungu valdar hendingar úr ódauðlegum sjóði okkar fornu menningar, þar sem vængjuð orðin flugu um Eldborgarsalinn. Nýtt tónverk Jónasar Þóris féll frábærlega að hinu forna kvæði og útkoman var áhrifamikil samspil hins gamla og nýja tíma, þar sem þetta tvennt varð eitt, til áminningar um þau eilífu náttúrulegu og síðferðilegu lögmál sem gilda um mannlega tilvist í fortíð, nútíð og framtíð. Þar með var þætti Jónasar Þóris þó ekki lokið, því ekki verður skilið við tónlist hátíðarinnar án þess að geta um stórfenglegan flutning þeirra Hjörleifs Valssonar fíðluleikara á Zardas eftir Monti. Orð geta ekki lýst þeirri snilld og þeim töfrum sem viðstaddir urðu þar vitni að.

Síðast en ekki síst skal getið hér um þátt Guðmundar Kr. Tómassonar, sem markaði að mínu mati hæsta punkt allra hápunkta afmælishátíðarinnar. Erindi Guðmundar, sem bar yfirskriftina „Reglan, þýðing hennar og gildi“, var þrungið visku þess manns sem um árabíl hefur sótt á djúpmið frímúrararafræðanna. Guðmundur stóð

Ljósmynd: Kristján Maack

„Að bæta sjálfan sig til að bæta heiminn er viðfangsefni sérhvers frímúrara.“ Valur Valsson, Stórmeistari.

Frímúrarastarf á Íslandi í 100 ár

Frímúrarakórinn setti sterkan svip á dagskrána með öflugum söng.

Ljósmyndir: Kristján Maack

Kristján Jóhannsson syngur af innlifun.

Hjörleifur Valsson spilar á fíðlu, Jónas Þórir við píanóið.

Allan Vagn Magnússon ávarpar hátíðargesti.

einn á sviðinu, en hann átti allan salinn, og færði mikinn feng að landi í kjarnyrstum megindráttum. Vel fer á því að Guðmundur Kr. Tómasson eigi hér síðustu orðin:

„Frímúrarastarfið er tímlaust lífsviðhorf sem á sér langa sögu og felur í sér einstakt tækifæri til vaxtar og þroska. Frímúrarareglan rekur upphaf sitt og hugsjónir til bræðralaga eða gilda sem stofnuð voru á löngu liðnum tímum til dýrðar Hinum Hæsta. Starfið í Reglunni byggist á kristnum boðskap og þeirri lífssýn, að við höfum Skapara yfir okkur og náungann við hlið okkar. Í því felst, að Skaparinn er meiri en sköpunarverkið og allir menn hafa skyldum að gegna gagnvart samferðamönnum sínum í daglegu lífi.“

Fyrir hönd allra þeirra sem sóttu afmælishátíðina þetta kvöld færi ég þakki þeim sem af metnaði, fórnfýsi og listfengi gerðu þetta kvöld að ógleymanlegri reynslu.

Arnar Þór Jónsson

Frímúrarastarf á Íslandi í 100 ár

St. Jóhannesarstúkan Edda 100 ára

Aðdraganda stofnunar St. Jóh. stúkunnar Eddu má rekja til Danmerkur, en þar hafði frímúrarastarf verið iðkað frá miðri átjándu öld. Íslendingar sem búsettir voru í Danmörku eða voru þar við nám kynntust frímúrarastarfinu en fáir þeirra gengu þó í Regluna. Þannig er aðeins vitað um þrjá frímúrara sem búsettir voru hérlandis aldamótaárið 1900.

Þann 21. febrúar árið 1906 gekk í stúkuna Z&F í Kaupmannahöfn sá maður sem átti svo eftir að ryðja frímúrarastarfinu braut á Íslandi, bróðir Ludvig Emil Kaaber. Ludvig fann strax samhljóm við fræði Reglunnar og stúkustarfið og þegar hann fluttist til Íslands hóf hann strax að vinna að því að færa Reglustarfið til nýja landsins. Vitað er að hann átti aðild að því að Íslendingar sem búsettir voru ytra, en von var á heim til Íslands, gerðust frímúrara.

Þann 15. nóvember 1913 var stofn-

að í Reykjavík bræðrafélag sem fékk nafnið Edda. Stofnendur voru sjö og kusu þeir sér þriggja manna stjórn. Formaður var Ludvig E. Kaaber, ritari Sveinn Björnsson og féhirðir Holger Debell. Aðrir félagar voru Hannes S. Hansson, Magnús Sigurðsson, Fredrik Olsen og Ásgeir Sigurðsson.

Fyrsti formlegi fundur í bræðrafélaginu eftir stofnun var haldinn 13. desember 1913. Félagið hélt þrjá til fjóra fundi á ári á tímabilinu 1914 til 1917 og var fundað á heimili Kaabers við Hverfisgötu.

Skipulag frímúrarastarfs er með þeim hætti að einungis fullgildar stúkur mega taka nýja féлага inn í Regluna. Þannig gátu aðeins menn sem fengið höfðu vígslu erlendis gengið í bræðrafélagið Edda. Á starfstíma félagsins gengu átta menn búsettir á Íslandi í dönsku stúkuna Z&F og gerðust félagar í bræðrafélaginu Edda. Það var stjórn félagsins kappsmál að koma á

fót fullgildu starfi á Íslandi svo hægt væri að veita fleirum innsýn í Reglufræðin og vígja fleiri bræður til starfa.

Í árslok 1917 voru félagarnir orðnir 14 talsins og var þá ákveðið að freista þess að stofna fræðslustúku. Snemma árs 1918 voru Jón J. Aðils og Hannes S. Hansson staddir í Kaupmannahöfn og áttu þeir fund með æðstu embættismönnum dönsku Reglunnar og kynntu þeim ósk íslenskra bræðra um að fá að stofna stúku þá um sumarið. Til þess þurfti leyfi og gekk það ekki þrautalaust fyrir sig. Helstu rökin fyrir því að ekki væri hægt að stofna stúku hérlandis voru þau að ekkert húsnæði væri fyrir hendi og bræður væru auk þess alltof fáir. Þó lagði oddviti stúkuráðs dönsku Frímúrarreglunnar, Ole Peter Christensen Faurholt, til að teiknað yrði skjaldarmerki fyrir stúkuna. Jón Aðils lagði til hugmyndina en Guðjón Samúelsson, sem seinna gerðist Reglufélagi, gerði

100 ára afmælismerki St. Jóh.st. Eddu. Bróðir Einar Thorlacius Mv.R. teiknaði umgjörðina um gamla skjöldinn og bróðir Guðmundur Steingrímsson Stm. Eddu, bætti nýja skildinum við og dagsetningu hátíðarfundarins, 9. mars 2019, á hinni hliðinni. Tæknilega útfærslu gerði Margt smátt, sem einnig lét fjöldaframleiða það erlendis. Allir gestir á hátíðarfundinum fengu það afhent. Gert er ráð fyrir að norrænu bræðurnir sem heimsækja Eddu í ágústlok, um 120 talsins, fái merkið sem minjagrip. Merkið hefur einnig verið afhent Minjasafni Reglunnar.

Ljósmynd: Ljósmyndasafn Reglunnar

Þessi mynd er tekin 24. júní 1916, 3 árum fyrir stofnun Eddu. Þar sjást frá vinstri: Carl Olsen, Magnús Sigurðsson, Ólafur G. Eyjólfsson, Matthías Einarsson, H.S. Hansson, Asgeir Sigurðsson, Holger Debell, Jón J. Aðils, Sveinn Björnsson, Ludvig Kaaber, Egill Jacobsen og Arent Claessen.

teikninguna. Þetta skjaldarmerki var samþykkt af stúkuráðinu í Kaupmannahöfn og var notað í Eddu fyrstu 10 árin.

Óyggjandi sannanir eru taldar fyrir því að Stórmeistari dönsku Reglunnar, sem á þessum árum var Kristján X Danakonungur, hafi sýnt íslenskum frímúrum mikla velvild og veitt þessari málaleitan þeirra um stúkustofnun sérstakan stuðning sinn. En meðan frímúrarayfirvöld í Danmörku voru að velta fyrir sér beiðni íslensku frímúraranna um stofnun fræðslustúku færðu Íslendingarnir sig upp á skaftið og óskuðu eftir að fá að stofna fullkoma stúku. Sáú þeir að erfitt yrði að fjölga frímúrum á Íslandi ef allir sem vildu gerast félagar þyrftu að fara utan til vígslu.

Hvort sem það var þessi djarfa beiðni eða annað þá fékkst loks leyfi til þess að stofna fræðslustúku og var fyrsti fundur hennar haldinn þann 6. janúar 1918 uppi í risi í nýbyggðu stórhýsi Nathan og Olsen, sem er kannski betur þekkt sem Reykjavíkurapótek. Enn í dag má sjá hið alþjóðlega frí-

múraramerki, hornmát og hringfara, ofan við glugga á miðkvisti hússins. Þetta var um frostaveturinn mikla, víst er að á vígsludegi fræðslustúkunnar var grimmdarfrost í Reykjavík og vildi svo illa til að hitakerfið í húsinu var bilað og inni var því um 15 stiga frost þegar fundurinn fór fram. Sjálf-sagt yrði slíkum fundi frestað nú ef svo stæði á en bræðurnir 10, sem sátu fundinn sem Sveinn Björnsson stjórnaði í fjarveru Ludvig Kaabers létu ekki aðstæðurnar trufla sig. „við frös með anstand“ – við skulfum með reisn – eins og einn þeirra orðaði það síðar.

Eftir þetta fóru hjólin að snúast miklu hraðar en áður. Nær tveir tugir manna sóttu um upptöku í regluna á tiltölulega skömmum tíma en ekki var unnt að verða við beiðnum þeirra. Allt sumarið og haustið 1918 unnu forsvarsmenn fræðslustúkunnar ötullega að því að fá leyfi til þess að stofnuð yrði fullkomin stúka og fóru þar fremstir í flokki bróðir Ludvig Kaaber, Sveinn Björnsson, síðar forseti Íslands, og Jón J. Aðils.

Viðleitni þeirra bar þann árangur

að þann 5. maí 1918 óskaði áðurnefndur O.P.C Faurholt í símskeyti til Ludvigs Kaaber eftir útnefningu í embætti Stólmeistara Eddu. Fundað var 7. maí, með Svein Björnsson í forsæti, og var þar einróma samþykkt að tilnefna Ludvig Emil Kaaber og var símskeytinu svarað samkvæmt því.

Þann 5. júní árið 1918 sendi Kaaber Faurholt bréf þar sem hann þakkar traust, bróðurhug og velvild í garð íslenskra bræðra. Jafnframt fjallar hann um undirbúning að stofnun stúkunnar og gerir tillögu um embættismenn. Í bréfinu er einnig fjallað um hagnýt at-riði svo sem húsnæðismál og útvegum áhalda og bóka. Þar kemur fram að Kaaber vonast eftir aðstoð Br. Christian Lund, síðameistara Z&F, eins og fyrr. Skemmst er frá að segja að vonir Kaabers rættust og vel það því Danir sendu síðabálka, spurningabækur og grundvallarskipan ásamt nótum og leiðbeiningum um tónlistarflutning tímanlega fyrir stofndag. Allar þessar bækur er að finna í skjalasafni Reglunnar.

Það hefur verið gleðidagur fyrir ís-

Frímúrarastarf á Íslandi í 100 ár

lensku bræðurna þegar bréf barst frá danska stúkuráðinu dagsett 30. september 1918 þar sem tilkynnt er að Stórmeistari dönsku Frímúrarareglunnar hafi samþykkt tillögu ráðsins um stúkustofnun. Innihald samþykktarinnar er í stytta máli eftirfarandi:

- Að starfandi St.: Jóh.:stúku megi stofna í Reykjavík nú þegar.
- Að hús skuli byggja fyrir stúkuna fyrir árslok 1922
- Að eftirfarandi bræður séu samþykktir til að stofna stúkuna og gegna embættum:

Ludvig E. Kaaber	St.:M.:
Sveinn Björnsson	V.:M.:
Holger Debell,	E.:Stv.:
Jón J. Aðils,	Y.:Stv.:
Ólafur G. Eyjólfsson	K.:M.:
Knud Egill Jacobsen	S.:M.:
Mattías Einarsson	R.:
Carl B. H. Olsen,	F.:H.:
Hannes S. Hansson	L.:

- Að vígsla þurfi ekki að fara fram í stórstúkunninni dönsku
- Að stúkan skuli heita EDDA
- Að skjaldarmerki skuli vera eins og teikning í stofnskrá stúkunnar sýnir
- Að stúkan skuli hafa kjörorðið: IN CORDE ET ANIMO UNUM
- Að einkennislitir embættismanna og meistara skuli vera þeir sömu, í sömu röð og hlutföllum og í stúkumerkinu
- Að stúkan megi taka til starfa þegar skipunarbréfið hefir verið undirritað af stofnendum og embættismönnum
- Að stúkunnni sé veitt undaþága frá greiðslu stofngjalds og annarra skatta og gjalda til stúkuráðs
- Að bræður á Íslandi, meðlimir annarra stúkana, sem gangi í Eddu fyrir 1. júlí 1919, greiði gjöld til hennar frá 1. júlí 1918.

Í bréfinu var einnig að finna leiðbeiningar um hvenær og hvernig vígsla stúkunnar og innsetning á nýjum St.:M. skyldi fara fram. Þá var þess getið að um leið og St.: Jóhannesarstúkan tæki til starfa skyldi fræðslustúkan hætta störfum og gögn hennar sendast stúkuráði. Einnig var óskað eftir að teikning og lýsing á nýju stúku-

húsi skyldi send stúkuráði í tæka tíð áður en framkvæmdir hæfust. Um frímúrarahúsin sem ekki risu má lesa í fyrsta tölublaði ellefta árgangs Frímúrarans frá 2015.

Skipunarbréf Eddu var gefið út í Kaupmannahöfn 9. ágúst 1918 og stofnskráin sama dag. Ludvig Kaaber var skipaður Stólmeistari með bréfi Viseste Salomo Vicarius, en svo hét Stórmeistari dönsku Reglunnar fram til 1975. Bréfið er dagsett 23. september 1918 en þó var nokkur hængur á þar sem Kaaber hafði aðeins VI. stig Reglunnar. Hann var svo staddur í Kaupmannahöfn í október og nóvember og fékk þá VII. og VIII. stig.

Með bréfi dagsettu 25. desember 1918 sendi Ludvig Kaaber stúkuráðinu undirritað eiginhandarafrit af skuldbindingu St.:M.: Í bréfinu óskar hann eftir undanþágu til að geta veitt fjórum St. Jóh. ungbræðrum annað og þriðja stig í febrúar til að geta uppfyllt þörf á varamönnum.

Þessir ungbræður voru: Arent Claessen stórkaupmaður, Guðmundur Loptsson bankabókari, Hallgrímur Kristinsson forstjóri og Jón Björnsson frá Bæ, kaupmaður. Þeir ásamt Magnúsi Sigurðssyni bankastjóra og áður töldum embættismönnum, samtals fjórtán bræður, eru skráðir stofnendur stúkunnar.

Vígsla

Langþráður dagur rann svo upp mánudaginn 6. janúar árið 1919 þegar frímúrarar búsettir á Íslandi komu saman í aðsetri fræðslustúkunnar og var verkefni dagsins að slíta fræðslustúkunnni og stofna fullgilda Sankti Jóhannesar frímúrarastúku sem heita skyldi Edda. Samkvæmt grundvallarskipan frímúrarara hefðu fulltrúar dönsku Landsstúkunnar átt að annast stúkustofnunina en þó heimsstyrjöld væri lokið voru siglingar enn stopular og ótryggar og því voru engir fulltrúar dönsku Reglunnar viðstaddir. Siðabálkar eða handbækur, sem notaðar voru á fundinum, voru allar á dönsku og fór því fundurinn fram á dönsku. Þessar bækur eru allar til í skjalasafni íslensku Frímúrarareglunnar og voru dregnar fram og notaðar á hátíðarfundum í Eddu í nóvember síðastliðnum. Stofnendur stúkunnar voru fjórtán, en

strax á stofnfundinum fluttu þrjú bræður sig úr erlendum stúkum yfir í Eddu. Seinna sama dag var haldinn fyrsti reglulegi fundurinn í stúkunnni og var þar einum nýjum félagamönnum veitt vígsla inn í hana.

Fyrir svo fáa bræður var stúkustofnun mikið átak. Þeir bræður sem betur máttu sín færðu Eddu miklar gjafir til kaupa á húsgögnum og stúkubúnaði og meira að segja voru strax stofnaðir tveir sjóðir, annar var byggingasjóður og hinum var ætlað að styrkja þá bræður sem þurftu að fara til Kaupmannahafnar til þess að taka þar stig en það var mikið fyrirtæki og gat kostað mánuð eða meira í ferðalög. Fóru þá gjarnan nokkrir bræður saman í hóp og tóku nokkur stig, jafnvel öll Andrésarstigin, í ferðinni.

Það var í mörg horn að líta hjá hinni nýstofnuðu Eddu. Fundirnir fóru í fyrstu fram á dönsku, en öllum var ljóst að við slíkt yrði ekki búið og því hafist handa við að þýða siðabálka og annað slíkt yfir á íslensku. Það var ekki auðvelt verk svo vel færi en svo vildi til að innan stúkunnar voru frá öndverðu málsnjallir menn. Mun Jón J. Aðils hafa átt drjúgan þátt í þýðingavinnunni en hann lést áður en henni var lokið og tóku þá aðrir við – sérstaklega þó Ólafur Lárusson.

Allt frá upphafi var mikil aðsókn ókunnra leitenda að Eddu og þegar á árinu 1920, um einu og hálfu ári eftir stofnun stúkunnar, voru bræðurnir orðnir 71 talsins og mæting á fundi var afbragðsgóð. Var því þröngt setinn bekkurinn en mikil bót varð á húsnæðinu er öll efsta hæðin í Nathan og Olsen húsinu fékkst á leigu. Margir stúkubræður unnu í miðbænum og komu þeir sér upp kaffiáðstöðu í húsakynnum stúkunnar og hittust margir þar í kaffihléum í vinnunni, nánast daglega. Mun þessi kaffistofa hafa gengið undir nafninu bræðrastofan, a.m.k. í byrjun.

Árið 1924 gengu sex Ísafirðingar í Eddu og árið eftir, 1925, var stofnuð þar fræðslustúkan Njála undir leiðsögn og eftirliti Eddu og var Sigurgeir Sigurðsson, síðar biskup, fyrsti Stjórnandi bróðir. Var þessi fræðslustúka fyrsta stúkan sem Edda stofnaði sem móðurstúka. Má geta þess til gamans að danskir frímúrarar, sem heimsóttu fræðslustúkuna á Ísafirði, skjalfestu að þar hefðu þeir komið inn í minnsta

stúkusal í heimi, en hann var ekki nema 12 fermetrar.

Í aldarsögu St. Jóh.st. Eddu og jafnframt Frímúrarareglunnar á Íslandi eru margir leiðarsteinar. Það gjörbreytti reglustarfinu þegar leyfi fékkst frá dönsku Stórstúkunni að stofna hér St. Andrésar fræðslustúkuna Helgafell árið 1923 og enn meiru þegar henni var breytt í fullkomna stúku árið 1934. Tók þá fyrir löng og dýr ferðalög marga bræðra til að taka vígslu í Kaupmannahöfn og enn stærra stref var stigið 23. júlí 1951 þegar Reglan á Íslandi varð fullkomlega sjálfstæð – Stórstúka varð til hérlendis en nafni hennar var síðar breytt í Landsstúka. Í ársbyrjun það ár var tekið í notkun nýtt húsnæði Reglunnar en á árinu 1949 hafði hún fest kaup á húsi Efnagerðarinnar Stjórnunnar í Borgartúni og þá þegar var hafist handa við stóra viðbyggingu og átti það húsnæði eftir að þjóna Reglunni lengi og raunar enn þann dag í dag.

Eitt fyrsta verkefnið eftir að íslenska Reglan hlaut sjálfstæði var að stofna nýja stúku í Reykjavík. Var ekki vanþörf á því bræður í Eddu voru þá orðnir á fimmta hundrað og þrúsinnis kom fyrir að að bræður sem ætluðu sér á fund urðu frá að hverfa. Mun meira að segja hafa komið til tals að skammta bræðrum fundi en af því varð þó aldrei. Ætlunin var að nýja stúkan, sem fékk nafnið Mímir, yrði stofnuð snemma árs 1952 en það tafðist hins vegar í meira en ár eða til 14. febrúar 1953, vegna sjúkleika og fráfalls stórmeistara Reglunnar, Sveins Björnssonar. Eftir að Mímir var stofnaður og nýja húsnæðið tekið í notkun rýmkaðist verulega um Eddubræður en eins og áður var mikil aðsókn ókunnra leitenda að stúkunni. Um alllangan tíma tíðkaðist það að halda tvo fundi í stúkunni á hinum úthlutaða fundardegi, þriðjudegi, annan á fyrstu gráðu og hinn á þriðju. Þegar stúkum fjölgaði í Reykjavík tók fyrir þörfina á slíku.

Pótt fundarsíðir séu með hefðbundnu og fastmótuðu sniði innan frímúrarareglunnar er þó ýmislegt í hinu félagslega starfi sem ekki fellur undir síðabálka. Þar má t.d. nefna tvennt sem Eddubræður áttu frumkvæði að í upphafi, annars vegar systrakvöldin og hins vegar jólafundi með ákveðnu

Ljósmynd: Jón Svavarsson

Núverandi og fyrrverandi Stólmeistarar Eddu ásamt SMR. F.v. Steinar J. Lúðvíksson, Gunnar Þórólfsson, Valur Valsson SMR, Guðmundur Steingrímsson Stm., Halldór Guðbjarnarson og Sverrir Örn Kaaber.

sniði. Hvort tveggja hefur fylgt starfinu frá upphafi Reglustarfsins á Íslandi og öllum stúkum hefur þótt það sjálfsagt að yfirfæra í starf sitt. Einn af Stm. Eddu, Zóphanías Pétursson, hafði frumkvæði að því að stofna nefnd sem hafði það hlutverk að sinna sjúkum bræðrum og fylgjast með ekkjum látinna bræðra. Það var undanfari að bræðranefndum sem er nú starfandi í öllum stúkum. Hann hafði einnig frumkvæði að því að efna til sérstakrar samkomu fyrir ekkjur bræðra á adventunni, systrakaffi, sem nú hefur verið árlegt verkefni allra Jóhannesarstúkna um árabíl.

Til þessa hafa 18 bræður gegnt embætti Stólmeistara Eddu. Ludvig Emil Kaaber var eiginlega sjálfskipaður í embættið og enginn bróðir hefur gegnt því embætti lengur en hann, eða í 10 ár frá 1919 til 1929. Hann ætlaði raunar að láta af embættinu árið 1924, en þá tóku bræðurnir sig til og undirrituðu áskorunarskjal þar sem skorað var á hann að halda áfram sem Stólmeistari og gat hann varla annað en orðið við svo eindrægnum tilmælum. Sonur Ludvigs, Sveinn Kaaber, varð síðar stólmeistari Eddu, sem og sonarsonurinn, Sverrir Örn Kaaber. Það sem er líka sérstakt við Stólmeistaratal Eddu er að tveir bræður hafa gegnt því embætti tvívegis, Sveinn Sigurðsson sem var Stólmeistari 1941-1943 og

aftur 1948 til 1952 og Víglundur Möller sem var Stólmeistari 1957-1963 og síðar 1970-1971.

Saga St. Jóh. Eddu er samofin sögu Frímúrarareglunnar á Íslandi. Sú saga er í raun sigursaga þeirra hugsjóna og þeirrar lífsspeki sem felst í fræðum Reglunnar.

Við hæfi er að ljúka þessari grein með efnisgrein úr 25 ára afmælisriti Eddu: „Starf það sem brautryðjendur og stofnendur Frímúrarareglunnar á Íslandi unnu fram að sigurdegi sínum, 6. jan. 1919, mun verða í minnum haft, meðan Frímúrarareglan er við lýði hér á landi. Þeir fórnðu miklu til þess að koma stúkunni á stofn. Það gerðu þeir vegna þess, hve áhuginn fyrir góðu málefni var sterkur, og sannfæringin bjargföst um göfugleik og gildi frímúrararfræðanna. Allir þeir íslenskir frímúrarar, sem fest hafa órofa tryggð við Regluna og frímúrarastarfið, munu aldrei fá fullþakkað þeim bræðrum, sem með eldlegum áhuga sínum og eindæma dugnaði og fórnfýsi tókst að koma fram stofnun stúkunnar Eddu 6. janúar 1919. Það verk mun ævinlega verða virt þeim til sæmdar, er unnu það.“

*Guðmundur Steingrímsson,
Stm Eddu
Steinar J. Lúðvíksson,
fyrrv. Stm. Eddu*

Frímúrarastarf á Íslandi í 100 ár

Eddufundur með dönskum siðabálkum

Þegar farið var að huga að hátíðarhöldum vegna 100 ára afmælis St. Jóh. stúkunnar Eddu kom fram sú hugmynd að gaman væri að funda eftir upprunalegum siðabálkum eins og þeir voru 1919. Fyrstu fundirnir voru haldnir á dönsku svo þetta þótti nokkuð spennandi verkefni. Hófst því leit að upprunalegu bókunum og tók nokkurn tíma að finna þær. Var á tímabili talið að þær hefðu verið sendar aftur til Danmerkur þegar íslensku þýðingarnar voru tilbúnar. Haft var samband við embættismenn í Z&F sem vissu ekkert um málið. Var þá leitað til skjalasafns dönsku Reglunnar og lofuðu bræður þar að leggjast á árar. Í einni ferð sinni heimsótti HSM skjalasafnið og komst að því að þar

Ljósmyndir: Guðmundur Viðarsson

liggur álitlegur bunki skjala um starfið á Íslandi og upphaf þess. Við fyrsta yfirlit var siðabálkana ekki að finna í þeim bunka.

Þessi árangurslausa leit barst í tal á óformlegum fundi undirritaðs og

bróður Allans Vagns Magnússonar HSM þar sem bróðir Jón Birgir Jónsson R&K var viðstaddur. Hann leit til okkar og sagði eitthvað á þessa leið: „Hafið þið leitað í hillunni sem er hægra megin þegar komið er inn í innri skjalagreymsluna?“ Nei – það höfðum við ekki gert. Ekki þarf að orðlengja að þar gekk Jón Birgir að kössum sem geymdu þessar fágætu bækur sem eru áritaðar til notkunar á Íslandi síðla árs 1918. Hófust þá æfingar með embættismönnum og á afmælisfundi Eddu þann 13. nóvember 2018 lágu þær á borðum embættismanna. Setning fundarins og slit fóru fram á dönsku en af tillitssemi við þá fjölmörgu bræður sem mættu á fundinn voru ávörp og annað efni fundarins á íslensku.

Ég held að segja megi að tilraunin hafi tekist afar vel og var ekki annað að sjá en að bræðrunum hafi þótt skemmtilegt að upplifa fund eftir þessum dönsku siðabálkum. Á formlegum afmælisfundi í Eddu þann 9. mars var aftur gripið til dönskunnar þegar hluti stofnfundar Eddu var leikgerður. Þar var innganga fyrsta Stm. sviðsett og fór sú athöfn fram á dönsku. Eddubræður og gestir hafa því í tvígang í vetur þurft að skipta yfir í danska heyrn.

*Guðmundur Steingrímsson,
Stm Eddu*

BOSS
HUGO BOSS

THE SCENT

FOR HIM. FOR HER.

JAMIE DORNAN

BIRGIT KOS

Frímúrarastarf á Íslandi í 100 ár

Leitandinn Ludvig Kaaber

Viðtal við Jón Sigurðsson, höfund bókarinnar

Í tilefni af 100 ára afmæli frímúrarastarfs á Íslandi hefur verið gefin út bókin *Leitandinn*, sem fjallar um Ludvig Emil Kaaber. Jón Sigurðsson, R&K, er höfundur bókarinnar.

Ludvig Kaaber fæddist 12. september 1878 í borginni Kolding á Jótlandi í Danmörku. Hann stundaði verslunarnám og gegndi herskyldu en fluttist til Íslands vorið 1902. Hann var tvíkvæntur. Hann andaðist í Reykjavík 12. ágúst 1941.

Ludvig gerðist frímúrari í St. J.st. Zorobabel og Frederik til det kronede Haab í Kaupmannahöfn 21. febrúar 1906, en Z&F varð síðar móðurstúka St. Jóh.st. Eddu í Reykjavík. Hann tók síðari reglustig sín einnig í Kaupmannahöfn og varð R&K með Rauða Krossinn 25. mars 1926.

Ludvig var formaður Bræðrafélagsins Eddu sem stofnað var 15. nóvember 1913 og Fræðslustúkunnar Eddu sem hóf störf 6. janúar 1918. Hann var Stólmeistari St. Jóh.st. Eddu frá stofnun 6. janúar 1919 til vors 1929. Hann var formaður St. A. fræðslustúkunnar frá upphafi 15. maí 1923 og Stólmeistari St. A. st. Helgafells frá stofnun 14. júlí 1934. Hann var Stjórnandi Stúartstúkunnar í Reykjavík frá stofnun hennar 16. júlí 1934. Hann dró sig í hlé frá forystustörfum síðla árs 1940, farinn að heilsu.

Ludvig Kaaber varð heiðursfélagi í íslenskum frímúrarastúkum.

„Það er gömul hugmynd að minnst Ludvigs Emils Kaaber á aldarafmæli St. Jóhannesarstúkunnar Eddu, enda mjög vel við hæfi,“ sagði Jón Sigurðsson, höfundur bókarinnar, um Ludvig Kaaber, í spjalli við Frímúrarann.

n – ný bók um aaber

Ludvig Emil Kaaber.

„Bókin um hann sem nú er nýlega út komin er í sjálfu sér ekki rækileg sjálfstæð rannsókn, heldur fremur úrvinnsla úr margvíslegum gögnum um Ludvig, Frímúrararegluna, atvinnuhætti og samfélagsþróun á dögum hans, að nokkru leyti í Danmörku og öðru leyti á Íslandi. Sérstaklega er reynt að draga upp mynd af manningum, skaphöfn hans og áhugamálum og þeim miklu umsvifum sem einkenndu lífsferil hans. Í skjalasafni Reglunnar eru nokkur erindi og kvæði frá hans

hendi, og ánægjulegt að geta sýnt dæmi um þessi verk því að þau varpa auðvitað ljósi á manninn líka.

- Þetta er falleg bók.

„Já, prentgripurinn ber hönnuði sínum, bróður Herði Lárussyni, fagurt vitni um fagleikni og smekkvísi.“

- Hvað er það sem gerir sögu Ludvigs Kaaber merkilega?

„Ludvig Emil Kaaber barst út til Íslands á ungum aldri og vann sér óvenjulegt traust í störfum og samskiptum. Hann var frumkvöðull,

athafnamaður og bankastjóri, hann var forystumaður frímúrarara á Íslandi frá upphafi stúkustarfs hér og fram til síðari heimsstyrjaldar. Hann er réttnefndur faðir frímúrararstarfs hér á landi og vann að málefnum frímúrarara af einlægum áhuga. Hann hafði um sína daga hæsta reglustig bræðra hér á landi og var trúað fyrir forystu.“

- Hvað um störf hans í viðskiptum og landsmálum?

„Ungur stundaði Ludvig verslunarstörf í Reykjavík. Árið 1906 stofnaði hann með öðrum manni fyrsta heildsölufyrirtæki landsins, O. Johnson & Kaaber hf. Hann átti þátt í stofnun allmargra fyrirtækja í Reykjavík sem mörkuðu tímamót í mörgum atvinnugreinum, svo sem Eimskipafélagi Íslands, Sjóvátryggingafélaginu og Brunabótafélaginu. Á árum fyrri heimsstyrjaldar átti hann meðal annars í farskiptum og hélt til Vesturheims eftir nýjum viðskiptasamböndum. Hann tók þátt í margvíslegu félagslífi, skólanefnd Verslunarskóla Íslands, Kaupmannasamtökunum og Det danske Selskab.

Ludvig Emil Kaaber varð bankastjóri Landsbanka Íslands vorið 1918. Sýnir þetta hve mikils trausts hann hafði aflað sér. Hann hafði efnast vel en seldi alla hluti sína í atvinnufyrirtækjum þegar hann varð bankastjóri. Sem bankastjóri þurfti hann oft að sækja fundi erlendis, einkum í Kaupmannahöfn, enda var Landsbankinn jafnframt seðlabanki Íslands á þeim árum. Á árum heimskreppunnar tók hann að sér mjög erfið verkefni í gjaldreyris- og innflutningsnefnd. Eins og nafnið bendir til komu mörg flóknustu vandamál kreppunnar til afgreiðslu í þessari nefnd.“

- Hvernig maður var Ludvig Kaaber?

„Ludvig Kaaber var áhugasamur röskleikamaður, gat verið snöggur upp á lagið en jafnan sáttfús. Hjálpssemi hans og aðstoð við bágstadda var við brugðið. Hann var áhugasamur lesandi og fróðleiksfús leitandi alla ævi. Hann var ágætlega ritfær og hafa nokkur erindi hans geymst, prýðilega skáldmæltur á danska tungu og hafa nokkuð kvæði hans varðveist,“ sagði Jón Sigurðsson að lokum.

Guðbrandur Magnússon

Frímúrarastarf á Íslandi í 100 ár

Jón Birgir Jónsson afhendir Vali Valssyni, SMR, fyrsta eintak bókarinnar.

Ljósmynd: Jón Svavarsson

Ný bók um sögu Frímúrarareglunnar á Íslandi og frímúrarastarfið

Undir stjörnuhimni, Frímúrararar á Íslandi í 100 ár

Í tilefni af 100 ára afmæli Frímúrarastarfs á Íslandi hefur verið gefin út vegleg bók, „Undir stjörnuhimni, Frímúrarar á Íslandi í 100 ár“, sem inniheldur safn greina um sögu Reglunnar og frímúrarastarfið. Ábyrgðarmaður

bókarinnar er Allan Vagn Magnússon, en höfundar efnis fjölmargir.

Á vinfundi hjá St. Mími afhenti Jón Birgir Jónsson Vali Valssyni, SMR, fyrsta eintakið fyrir hönd afmælis- og ritnefndar. Í framhaldi fengu aðrir

bræður á fundinum sitt eintak af bókinni og með því var formleg dreifing á henni hafin. Það er ætlun Reglunnar að allir bræður eignist bókina.

Í ávarpi Vals Valssonar, Stórmeistara Reglunnar, segir m.a. á fyrstu síð-

Ljósmynd: Jóhann Garðar Ólafsson

um bókarinnar: „Að starfa og vaxa í 100 ár er meiri háttar árangur fyrir hvaða félagsskap sem er. Og vera hluti af hreyfingu á heimsvísu sem á sér þrefalt lengri aldur, og gott betur, vekur stolt og gleði hjá okkur frímúrum. Með þessu riti er þessari merkilegu sögu haldið til haga og þeirra minnst sem þetta er að þakka.“

Valur bendir á, að frímúrarastarf í heiminum eigi sér a.m.k. 300 ára sögu, en upphafsár þess miðast við stofnun enskrar Stórstúku árið 1717. „Í dag, 300 árum síðar, búum við enn við afar fjölskrúðugt skipulag frímúrarastarfsins. Það eru engin heimssamtök til og þótt samstarf sé mikið landa í milli, hefur engin vald til að segja öðrum fyrir. Hvert land er sjálfstætt og sérhver Regla sjálfstæð. Nú munu frímúrarar í heiminum vera um 6,5 milljónir talsins.“

Í fyrsta kafla bókarinnar er rakin saga frímúrarastarfs á Íslandi fram til ársins 1951. Segir þar fyrst frá hátíðahöldum vegna fullveldis Íslands 1. desember 1918 við erfiðar aðstæður og síðan frá fundi á heimili Ludvigs Emil

Kaaber á fimmta degi jóla það ár, þar sem undirrituð er sameiginleg stofnskrá og skipunarbréf fyrstu fullgildu frímúrarastúkunnar á Íslandi. Þar var ákveðið að vígsla stúkunnar skyldi fara fram á þrettándanum, 6. janúar 2019.

Rakin er aðdragandi að stofnuninni og starfinu í framhaldinu, bæði í Reykjavík og úti á landi, húsnæðismál, áhrif heimsstyrjaldarinnar á Reglustarfið o.fl.

Í sérstökum kafla um frímúrarastarf frá 1951 til 2019 er fjallað um sögu sjálfstæðrar íslenskrar Frímúrarareglu, en fram til þess tíma var íslenskt frímúrarastarf formlega hluti af dönsku Frímúrarareglunni. Rakin er saga hinna fjölmörgu stúkna sem starfa innan Frímúrarareglunnar, einnig er þarna fjallað um bókasafn, minjasafn, ljósmynda- og skjalasafn, framlög til líknar- og menningarmála o.fl.

Í bókinni er rakin saga allra fyrrverandi Stórmeistara Reglunnar, en þeir eru Sveinn Björnsson, Ólafur Lárusson, Ásgeir Ásgeirsson, Valdimar

Stefánsson, Ásgeir Magnússon, Víglundur Möller, Gunnar J. Möller, Indriði Pálsson og Sigurður Örn Einarsson. Einnig er fjallað um æðstu kennimenn Reglunnar, sem allir eru prestar eða biskupar.

Í seinni hluta bókarinnar er ýmis fræðsla, saga og hugleiðingar tengdar starfi frímúrarara. Þar er meðal annars rakin saga og þróun sænska frímúrarakerfisins, en íslenska Reglan sækir þangað siðabálka sína og hugmyndafræði. Einnig er fjallað um Frímúrararegluna á heimsvísu. Fjallað er um ljóðlist og tónlist innan Reglunnar, saga Landsstúkunnar er rakin sem og Stúartstúkunnar á Akureyri.

Höfundar hinna ýmsu kafla bókarinnar eru eftirfarandi: Bergur Jónsson, Gunnlaugur Claessen, Guðmundur Kr. Tómasson, Kristján Jóhannsson, Jóhann Heiðar Jóhannsson, Jón Sigurðsson, Sigurður J. Sigurðsson, Smári Ólafsson, Stefán Einar Stefánsson, Steinar J. Lúðvíksson, Vígfús Bjarni Albertsson, Vígfús Þór Árnason, Þórir Stephensen og Örn Bárður Jónsson.

Guðbrandur Magnússon

Frímúrarastarf á Íslandi í 100 ár

Tryggvi Pálsson við málverk af afa sínum, Ásgeiri Ásgeirssyni, forseta Íslands og SMR.

Ljósmynd: Sigurður Júlíusson

Stórmeistarinn Ásgeir Ásgeirsson

Ásgeir Ásgeirsson var annar forseti Íslands og sá fyrsti sem kjörinn var í almennri kosningu. Hann var menntaður guðfræðingur en vann sem kennari, útgefandi, fræðslumálastjóri, þingmaður, ráðherra og bankastjóri áður en hann tók við forsetaembættinu.

Starfsheiti segja samt aðeins hálfu sögu um styrk mannsins. Ásgeir var einstaklega vel gerður, þroskaði á sjálfstæðan hátt sínar góðu gáfur,

barðist gegn öfgum; bæði í stjórnmálum og trúmálum. Hann aðhylltist jafnaðarstefnu, lýðræði og vestræna samvinnu og um leið þjóðrækni og umburðarlynda kristni. Ásgeir fylgdi þeim gildum alla ævi eins og kemur skýrt fram í orðum hans og athöfnum.

Við fæðingu Ásgeirs voru enn tíu ár eftir af hinu svokallaða Landshöfðingjatímabili. Litlar framfarir voru þá í atvinnu- og félagsmálum íslensku þjóðarinnar. Haustið fyrir fullveldis-

árið 1918 sneri Ásgeir heim úr framhaldsnámi sínu. Hann var forseti sameinaðs þings þegar Alþingishátíðin fór fram árið 1930 og var mikil ánægja með ræðu hans og alla stjórn á þeim hátíðarhöldum. Í heimskreppunni var Ásgeir fjármálaráðherra og forsætisráðherra, árin 1931-1934. Hann gegndi lykilhlutverki við að ná samningum um utanríkisviðskipti við Bandaríkin og Bretland á styrjaldarárunum. Ásgeir var kjörinn forseti 1952 og gegndi

Því embætti allt til ársins 1968. Þegar hann andaðist fjórum árum síðar voru Íslendingar frjáls og sjálfstæð þjóð sem var búin að byggja upp innviði sína, móta þjóðmenningu, skipa sér í sveit lýðræðisþjóða og ná undraverðum árangri í lífskjörum.

Ásgeir gekk í St. Jóhannesarstúkuna Eddu 6. janúar 1920 á eins árs afmæli hennar. Hann var kosinn Stórmeistari Reglunnar í febrúar 1961 og vígður mánuði síðar. Ásgeir var sá þriðji í röð Stórmeistara Reglunnar og stjórnaði henni í ellefu og hálfu ár. Kjörorð hans var *Carpe diem*.

Í Stórmeistaratíð Ásgeirs fjölgaði í bræðarhópnum úr rúmlega 900 í rösklega 1.300. Stofnuð var kapitulafræðslustúkan Skuld á Akureyri 1961, Bræðrafélag frímúrara á Akranesi 1963, St. Jóhannesarstúkan Hamar sama ár, bræðrafélag frímúrara á Sauðárkróki 1967, fræðslustúkan Akur 1968, Stúartstúkan á Akureyri sama ár og fræðslustúkan Mælifell 1970.

Mörg stúkuhús voru byggð eða endurbætt víða um land í tíð Ásgeirs. Bar þar hæst þegar Regluheimilið var þrefaldað að stærð. Þær framkvæmdir hófust haustið 1969. Nýja Regluheim-

ilið var vígt í tveimur áföngum, 6. janúar 1971 og 1972, í athöfnum sem Ásgeir stýrði.

Ásgeir hafði jákvæða afstöðu til lífsins og mannlegra samskipta og störf hans skiluðu árangri. Hann vann til góðs, naut hvarvetna mikillar virðingar og vinsælda og var hamingjusamur fjölskyldumaður. Á minnismiða sem fannst að honum látnum stóð: „Lífið skyldi byrja í feðurliða í styrkleika og enda í speki”

Tryggi Pálsson

Glæsileg bók um manninn og meistarann

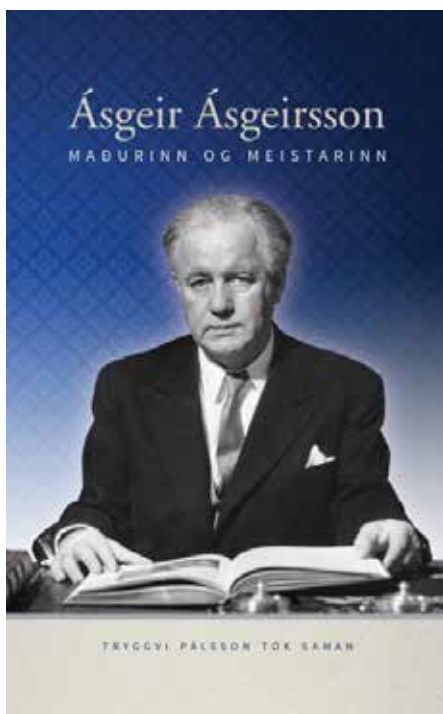
Fyrr á þessu ári gaf bróðir Tryggvi Pálsson út bókina „Ásgeir Ásgeirsson – Maðurinn og meistarinn“ en Tryggvi er dóttursonur Ásgeirs. Í bókinni kennir margra grasa enda Ásgeir ekki aðeins forseti Íslands, forsætisráðherra og Stórmeistari Frímúrarareglunnar á Íslandi, heldur og alþingismaður, bankastjóri og biskupsritari, svo eitthvað sé nefnt. Tryggvi hefur ritað glæsilega bók um Ásgeir sem vert er að lesa. Við birtum hér smá útdrátt úr bókinni.

Á bls. 97-98 í bók Tryggva um Ásgeir, er birtur hluti úr minningarræðu Gunnars J. Möller, sem þá var Stm. Helgafells en síðar Stórmeistari Reglunnar. Þar segir:

„Eddan hélt fjárhagsstúkufund 3. október sem Ásgeir Þ. Magnússon, STM og síðar SMR, stýrði. Fyrst var minnst Ásgeirs sem vitrasta meistarar og bræður vottuðu virðingu sína að ævafornum sið. Síðan var lesið bréf Ásgeirs, skrifað stuttu fyrir andlát hans, sem bauð að minnast skyldi br. Vilhjálms Þórs, Reglumeistara.

Því næst var Ásgeirs minnst á almenningarminningarfundinum sem haldinn var 9. nóvember. Minnst var allra látinna bræðra frá síðasta slíka fundi. Athyglisvert er að þá er heiðruð minning þriggja R&K; Ásgeirs, Vilhjálms Þórs og Carl Olsen.

Að lokum er vert að vitna í erindi sem Gunnar J. Möller hélt í Helgafelli

til minningar um Ásgeir og Vilhjálms Þór. Þar segir Gunnar m.a. að hin innblásna predikun jafnast ekki á við fagurt fordæmi og orðrétt segir hann: „Sá bróðir, sem staðfastlega iðkar frímúraradyggðirnar, hann öðlast hreina og fólkskvalausa lotningu fyrir höfundu tilverunnar, virðingu og hlýðni við yfirvöld og landslög; góðfýsi og ráðvendni í viðskiptum við alla menn, alúð og kostgæfni í störfum sínum, hófsemi og miskunsemi, þolinmæði og staðfestu í mótlæti og auðmýkt í meðlæti.

Bræður mínir, mér finnst að við getum með sanni sagt og af hjarta þakkað, að slíkur bróðir hafi okkar kæri nýlátnei stórmeistari verið. Það var Reglunni ómetanlegur styrkur, að fá hann sem sinn æðsta stjórnanda fyrir hálfu tólfta ári – og ber þar margt til. Að sjálfsögðu hefur það verið Reglunni álitsauki, út á við, að eiga hann að foringja, ekki fyrst og fremst vegna tignar stöðu hans, heldur einkum vegna þeirrar almennu virðingar og ástsælda, sem hann naut vegna persónulegra verðleika sinna. – En einkum og sér í lagi var hann þó Reglunni dýrmætur vegna þess, sem hann gaf henni, inn á við. Yfirburða vitsmunir hans voru agaðir af hófsemi og umburðarlyndinu og góðvild hans var slík, eins og við reyndum hana í þessum véum, að það var sem leitaðist hann við að umlykja alla þá bræður, sem hann var samvistum við hverju sinni, með hlýju verundar sinnar. Við erum þakklátir fyrir hið fagra fordæmi hans og við þökkum það sérstaklega, að við fengum að njóta hans fram á svo háan aldur.“

- *Edda, fundargerðarbók, 1972*
- *Landsstúkan, fundargerðarbók, 1972*
- *Gunnar J. Möller, Að iðka það sem kennt er, erindi flutt í Helgafelli 4. okt. 1972*

Frímúrarareglan opnar húsakynni sín

Ljósmynd: Guðmundur Viðarsson

Frá opnu húsi í Regluheimilinu í Reykjavík á menningarnótt.

Þann 6. janúar 1919 hófst formlegt og fullgilt starf frímúrarara á Íslandi, með stofnun St. Jóh. stúkunnar Eddu. Eitt hundrað ár eru því liðin frá þeim merku tímamótum. Afmælisnefnd Reglunnar, undir forustu bróður Allans Vagns Magnússonar HSM, hefur stýrt undirbúningi atburða- og hátíðarhalds vegna þessara tímamóta. Meðal þeirra atburða sem nefndin óskaði eftir, var að Regluheimilið í Reykjavík og stúkuhúsin utan Reykjavíkur yrðu opnuð almenningi.

Tvö „opin hús“ hafa þegar verið haldin, annars vegar hjá Mælifelli á Sauðárkróki og hins vegar hjá Borg í Stykkishólmi. Önnur hús sem opin vera í framhaldinu eru:

Hamar/Njörður, Hafnarfirði

Bjartir dagar, föstudaginn 26. apríl kl. 17-21

Röðull, Selfossi

Laugardaginn 27. apríl kl. 13-16

Draupnir, Húsavík

Sunnudaginn 5. maí kl. 14-16

Njála, Ísafirði

Laugardaginn 11. maí kl. 13-16

Vaka, Egilsstöðum

Sunnudaginn 19. maí kl. 14

Akur, Akranesi

Laugardaginn 6. júlí kl. 13-17

Hlér, Vestmannaeyjum

Goslokahátíð, laugardaginn 6. júlí kl. 13-16

Regluheimilið Reykjavík

Menningarnótt, laugard. 24. ágúst kl. 14-17

Rún, Akureyri

Laugardaginn 31. ágúst kl. 13-16

Sindri, Reykjanesbæ

Ljósanótt, sunnud. 8. september kl. 12-16

Vel heppnuð kynning á Sauðárkróki

Góð þátttaka var þegar Mælifellsbræður opnuðu húsakynni sín að Borgarmýri 1 á Sauðárkróki. Sýndu Mælifellsbræður gestum húsakynni sín, en buðu einnig uppá fyrirlestur um sögu Reglunnar og stúkunnar Mælifells, söng- og tónlistaratriði, sýningu heimildarmyndar sem gerð var í tilefni 50 ára afmælis Frímúrarareglunnar á Íslandi árið 2001 og buðu einnig uppá veitingar. Einnig var saga frímúrarara og íslensku Reglunnar, sem og Mælifellsstúkunnar kynnt með spjöldum sem afmælisnefnd og heimamenn létu út-þúa og voru fest á innveggi stúkuhússins. Ný-

Svipmyndir frá opnu húsi hjá Mælifelli á Sauðárkróki.

gerðum kynningarbæklingi var dreift meðal gesta og leitast var við að svara spurningum þeirra sem sýndu mikinn áhuga á að fá að kynnast starfsemi stúkunnar á Sauðárkróki. Heimamenn voru afar ánægðir með fjölda gesta og telja að kynningin hafi tekist vel.

Með því að bjóða almenningi inn í húsakynni Reglunnar, er verið að leitast við að koma skýrum skilboðum til þeirra sem standa utan hennar, um að Frímúrarareglan sé félagsskapur manna sem stunda mannrækt og velgjörðarstörf, sjálfum sér og samfélaginu til heilla. Mikilvægt er að vel sé

staðið að undirbúningi og framkvæmd þessara viðburða, enda leggja frímúrarar áherslu á vönduð vinnubrögð í sínu starfi, fágun og auðmýkt í framkomu og virðingu fyrir öðrum. Húsnæði stúkna er dreift um landið allt og frímúrarahús í öllum landshlutum. Það er því mikil eftirvænting í huga bræðra varðandi þessi opnu hús, sem gefur þeim tækifæri á að koma sönnum og réttum skilaboðum til almennings um eðli og tilgang starfsins.

Dulúðin yfir Reglunni stafar af trúnaði þeim sem bræðrahópurinn sýnir fundarsíðum á stúkufundum,

enda er það bjargföst skoðun þeirra og upplifun að með því að greina frá fundarsíðum verði mannræktarstarfið allt annað og kraftminna en það er. Vonandi mun almenningur taka því vel að Reglan opni húsakynni sín með þessum hætti. Frímúrarareglan á Íslandi er ekki leynifélagsskapur, hún er samtök karlmannna sem stunda mannrækt og velgjörðarstörf á grundvelli kristinnar trúar.

*Eiríkur Finnur Greipsson
Erindreki Reglunnar*

Ég er frímúrari

Veiðin var mitt líf og yndi

Svavar Benediktsson beið ekki lengi með að fara á sjóinn. Hann fæddist 15. nóvember 1931 og rúmlega átta ára gamall var hann farinn sinn fyrsta túr á togara. „Það var sumarið 1939. Faðir minn, Benedikt Ögmundsson, var skipstjóri á togaranum Maí sem Bæjarútgerð Hafnarfjarðar átti og gerði út. Hann var á karfa og lagði upp á Flateyri fyrir vestan þetta sumar og við fluttum þangað vestur yfir sumarið öll fjölskyldan. Ég man að ég lék mér mikið við sjóinn, var alltaf að reyna að veiða og stundum gat maður sett í góðan afla þarna í fjörunni. Einu sinni var ég að veiða, óð út í og varð auðvitað allur rennandi blautur. Þarna var finnróttur og auðvelt að athafna sig. Ég hafði útbúið mér svona sting, líkt og er oft notaður við að landa fiski, og ég náði hlemmistórum skarkola, rauðsprettu. Það var góður matfiskur, en þegar ég kom heim með rauðsprettuna skammaði mamma mig því ég var svo blautur,“ segir Svavar og brosir að minningunni.

„Ég fór mánuð með þabba á gamla Maí,“ segir Svavar. Ekki orðinn nú ára var hann sem sagt farinn að stunda togaramennskuna, sem síðar átti eftir að verða hans lífbrauð og um leið ástríða. „Það var veiðiskapurinn,“ segir hann. „Veiðin var mitt líf og yndi.“ Þennan mánuð kynntist hann sjómennskunni og lífinu eins og það var á togurum þess tíma. Þetta voru lítil skip á nútíma mælkvarða, en þóttu miklar sjóborgir á þeim tíma. Víst er að eftir þennan mánuð sumarið 1939 við að þræða netanálar og önnur viðvik við hæfi nú ára gutta um borð í togara þar sem vinnuharkan og vösbúðin einkenndu lífið meira en flest annað, þá var kúrsinn settur: Hann skyldi verða togarasjómaður og stefna á að stýra slíku skipi, verða skipstjóri!

Fjölskyldan átti heima í Hafnarfirði. „Ég lék mér mikið í Hamrinum í æsku. Mamma sagði mér að ég hafi verið skygg, ég hafði sagt henni frá litlu fólki með rauðar skotthúfur sem ég

Svavar og synirnir klárir á Frímúrarafund, f.v. Kristján Jónas, Svavar og Þorvaldur.

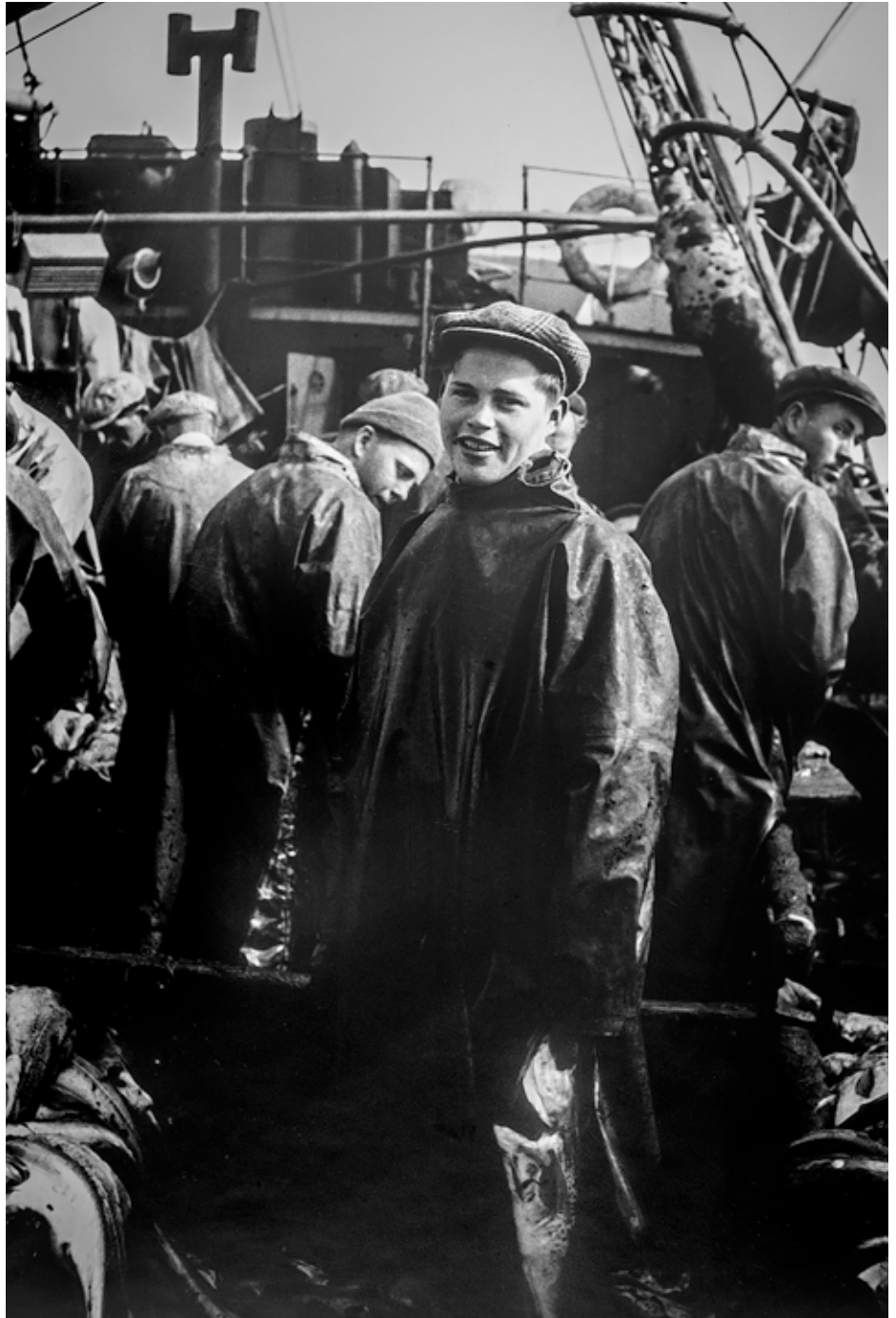
Ég er frímúrari

lék mér við þarna í Hamrinum, en það fór af mér 13 til 14 ára," segir Svavar brosandí. „Ég held að sé til ýmislegt í veröldinni sem mælitæki vísindanna sjá ekkert endilega, en við skulum ekkert fara meira út í þá sálma.“

Þegar leið á unglingsárin hélt Svavar áfram á sjónum á sumrin, utan eitt sumar í steypuvinnu. „Ég vildi komast að því hvort það hentaði mér, að vera í landi, en ég vildi frekar fara á sjóinn.“ Svo koma nýir tímar. Nýsköpunartogararnir komu, nefndir eftir ríkisstjórninni sem kenndi sig við nýsköpun, og Bæjarútgerðin fékk einn af þeim fyrstu, Júlí GK. Benedikt faðir Svavars sótti hann haustið 1947 og Svavar réði sig á hann. „Ég var til að byrja með hálfdrættingur á móti öðrum, það var algengt að ungir menn eins og við værum ráðnir upp á slíkt.“ Síðan verður hann fullgildur háseti og prófaði vissulega fleiri störf um borð. „Ég fór með föður mínum þegar hann sótti annan nýjan togara, Júní GK, til Aberdeen og þá var ég kyndari á heimleiðinni.“

Börnin voru berlöppuð og svöng

Óaðskiljanlegur þáttur togarasjómennskunnar á þessum árum var „að sigla“ með aflann, sigla til Englands eða Þýskalands og selja á markaði. Fljótlega eftir að Júlí kom nýr til landsins var siglt á Þýskaland og farið til Hamborgar. Þá var enn allt í rústum þar eftir stríðið og örbirgð mikil. Þeir voru með sneisafulla lestina af stórufsa úr Berufjarðarál. „Ég held þetta hafi verið í fyrsta sinn sem komið var með ufsa þangað eftir stríðið," segir Svavar. „Þá gerist nokkuð undarlegt. Við sjáum hvar hópur af konum, líklega um 20 konur, skunda niður kajann í átt að okkur og stór barnahópur sem fylgdi þeim. Börnin voru öll berlöppuð og svöng! Konurnar snarast um borð um leið og lúgurnar höfðu verið opnaðar og vildu sækja sér fisk. Hafnarverðir vildu banna þeim þetta og reka burtu, en karlinn hann þabbi var uppi í brú með gjallarhorn og sagði konunum að taka ufsa eins og þær gætu borið í sínum stóru svuntum sem þær höfðu framan á sér. Ufsinn var það stór að þær náðu ekki að taka nema tvo eða þrjá fiska hver. Um leið kom kokkurinn og kallaði á börnin og fór með þau inn í matsal þar sem hann færði þeim kræsingar og þau voru þar í góðu yfirlæti meðan konurnar sóttu sér fiskinn. Eftir svolitla stund

Svavar ungur í aðgerð um borð í Júlí GK. Mynd Ásgeir Long 1950.

fór svo hópurinn aftur í land, konurnar með nóg í næstu máltíðir og börnin södd og sæl! Ég held að okkur hafi líka öllum liðið dálítið betur innan í okkur eftir þessa heimsókn!“

Markvisst stefnt á skipstjórn

Svavar fer í Stýrimannaskólann 1952-1953 og eftir það liggur leiðin markvisst í átt að skipstjórninni, hann verður 2. stýrimaður og síðan 1. stýrimaður. Svavar var ekki lengi á Júní, fór aftur á Júlí. Þar var einnig yngri bróðir hans,

Þorvaldur, þeir voru þar lengi báðir bræðurnir og var kært með þeim. Það samstarf fékk svíplegan endi þegar Júlí GK fórst með allri áhöfn í Nýfundnalandsvæðinu mikla 8. febrúar 1959 (sjá rammagrein). Ásgeir Long kvikmyndagerðarmaður var 2. vélstjóri á Júlí GK 1950 og tók þá merka heimildarmynd um lífið á nýsköpunartogara. Myndin var nýlega endurgerð og útgefin í styttri útgáfu. Hægt er að finna þessa mynd á *Youtube* undir heitinu „Sjómannalíf - Á veiðum með nýsköpunar-

Þriðja skiptið sem tekið var tog á Guðsteini kom trollið upp sneisafullt! 32-35 tonn í og tók lengri tíma að tæma það en fylla!

togaranum Júlí GK-21“ og e.t.v. geta glöggir áhorfendur séð þeim bræðrum, ungum og myndarlegum mönnum, bregða þar fyrir.

Síðutogararnir gátu verið erfiðir. „Ef eitthvað var að veðri tóku þeir inná sig, sérstaklega í gangana, maður var alltaf blautur upp að mitti. Þetta gat verið mikið volk. Tvisvar rambaði ég á lunningunni á Júlí, lenti sem betur fer innan við.“

Farsæll skipstjórnarferill

Upp úr þessu tók við farsæll skipstjórnarferill þar sem Svavar var til að byrja með ýmist 1. stýrimaður eða skipstjóri á nokkrum skipum: Júní GK, Fylki RE, Sigurði RE, Narfa RE, síðan skipstjóri á Maí (stóra Maí) GK og skuttogurum Guðsteini GK og Apríl HF.

Það var á Fylki og síðan Narfa og Sigurði að Svavar kynntist og starfaði með Auðunsbræðrum, sem voru nánast goðsagnakenndir togaraskipstjórar og annálaðir fyrir mikla aflasæld. Þeir voru fimm, Sæmundur elstur, síðan Þorsteinn, Gunnar, Auðun og loks Gísli. „Ég vann með þeim öllum nema Steina, mest með Auðuni og Gunnari,“ segir Svavar. Þá var hann 1. stýrimaður og leysti af sem skipstjóri.

Algengt var – og er enn – að menn leystu af sem skipstjórar, en voru kannski 1. stýrimenn að aðalstarfi. Eitt sinn leysti Svavar föður sinn af og sigldi með afla til Bretlands. Þá gerist nokkuð sem honum þótti ekki alveg kórrétt.

„Það kom allt í einu gríðarmikill kostur, reyndar ekki bara kostur, þetta var alls kyns góss og fyllti þrjár stúur!“ Svo var komið með pappíra og skyldi hann sem skipstjóri skrifa upp á að hafa móttekið þetta allt. „Það leist mér ekki á, ég vissi ekkert um þetta og gat ekki tekið á því neina ábyrgð svo ég neitaði að skrifa undir,“ segir hann. Eftir nokkurt þref er fundinn annar maður um borð sem ljáði nafn sitt. Þegar heim var komið upphófst heilmikil rekistefna út af þessari varkárni hans að skrifa ekki undir. Hann bjóst við stuðningi föður síns en fékk ekki. „Þá urðum við ósáttir kallinn og ég þegar hann vildi ekki standa með mér. Ég hætti þá á stundinni. Ég hitti svo Auðun á bryggjunni stuttu seinna og spurði hann hvort væri laust pláss hjá honum og hann játaði því, ég fór þá til hans, fyrst sem 2. stýrimaður á Fylki.“

Segja má að þarna hafi hann hleypt heimdraganum og við tók nokkurra ára tímabil á skipum sem tengdust Auðuni á einn eða annan hátt. Hann var stýrimaður og síðan skipstjóri á Fylki, 1. stýrimaður og afleysingaskipstjóri á Sigurði RE 4, einum af fjórburunum, sem stundum voru kallaðir svo, einnig á Narfa RE, stærstu togurum landsins og um leið síðustu síðutogurum sem Íslendingar létu smíða fyrir sig. Það var á þeim tíma sem Svavar fékk fyrst nasasjón af Frímúrarareglunni. „Richard Theodórs, sem var skrifstofustjóri hjá Fylkisútgerðinni og seinna hjá

Reykjavíkurböfn, og mér hafði orðið vel til vana. Svo eitt sinn hitti ég hann og tók eftir að hann var svona líka finn í tauinu og ég spurði hvað stæði eiginlega til. Hann sagði mér að nú væri hann að fara á frímúrararafund. Þá vissi ég lítið sem ekkert um frímúrara en forvitni mín var vakin. Ég vissi að Richard var afar vandaður maður og ég fór að spyrjast fyrir og kynna mér Frímúrararegluna. Það gerðist nú ekki í hvelli, ég tók langan tíma í þetta. Það var svo þegar hún Díana Jóhanna dóttir mín giftist og ég kynntist tengdaföður hennar, Eyjólf Guðmundssyni sem var Frímúrari, að skriður komst á mál-in.“

Svavar afréð að sækja um og í lok árs 1982 fór myndin upp á töfluna og skyldi hanga uppi í ár áður en af upp-töku gæti orðið. „Richard var sá sem gekkst í því fyrir mig að sækja um og hann var Gimli-bróðir svo ég sótti um þar. Eyjólfur var í Mími, en þeir báðir voru meðmælendur mínir. Það urðu svo einhver forföll þarna í árslok 1983 svo ég var ekki tekinn inn fyrr en 1984, ég held á fyrsta fundi eftir áramótin. Ég tók sem sagt góðan tíma í að kynna mér Regluna og ákveða að sækja um, það gafst vel því ég er hér enn og líkar vel,“ segir Svavar og brosir breitt.

„Svo komu synir mínir seinna,“ segir Svavar, „og þeir höfðu sama háttinn á og ég, það er að segja þeir fundu það hjá sjálfum sér að þeir vildu ganga í Regluna og ég fékk að mæla með þeim báðum.“

Ég er frímúrari

Nýir tímar

Að því kom að leiðir skildu með Svavari og Auðuni og þeim útgerðum sem hann tengdist. „Bæjarútgerðin í Hafnarfirði vildi fá mig og ég var eitt ár skipstjóri á Maí. Þar náði ég einum ævintýralegum túr, það var jólatúrinn. Við vorum með góðan afla, þar á meðal talsvert af bæði rauðsprettu og sólkola sem við fengum út af Barðanum. Við náðum góðum söludegi í Grimsby þarna í byrjun janúar 1974 og fengum algjört metverð! Það var kallað heimsmet! Við áttum það í hálfan mánuð, þá kom Ögri RE og náði því af okkur,“ segir Svavar.

Nú voru skuttogararnir að koma. „Ég fór út til Póllands og sótti Guðstein sem var að verða tilbúinn þar. Ég sigldi honum heim og við fórum strax á veiðar og það varð sögulegur túr! Eftir tvö hól sá ég að vírarnir voru ekki í lagi á tromlunum. Þeir höfðu verið dregnir slakir inn á þær og lágu þess vegna illa og það var hætta á að þeir mundu eyðileggjast. Ég fór þess vegna í Víkurálinn til þess að hafa nægilegt dýpi til að slaka allri lengdinni út. Ég kannaðist við mig þarna, hafði verið þar áður á Sigurði og

fengið góðan afla. Þetta var alveg ofan í Dhornbankanum, dýpi var 192 til 195 faðmar og ég ákvað að toga eiginlega fyrir nefið á Dhornbankanum og það er ekkert með það að þegar við hífum flýtur allt upp löngu áður en búið er að hífa, trollið var sneisafullt af karfa! Ég hafði togað rúman klukkutíma, en við vorum svo tvo tíma að tæma trollið! Við vorum að læra á skipið og þessa nýju veiðitækni, skuttogara. Þetta var þriðja halið sem tekið var á Guðsteini og ætli það hafi ekki verið fyrirboði þess sem koma skyldi? Þetta var afburða gott skip og reyndist ævinlega vel.“ Velgengnin virðist hafa verið innbyggð í skipið því hún hélt áfram eftir að Samherji eignaðist það og það fékk nýtt nafn: Akureyrin EA 10.

Það var hins vegar ósamkomulag í útgerðinni sem varð til þess að Guðsteini var lagt skömmu eftir að Svavar hætti með hann. Fjögur fyrirtæki áttu skipið með Bæjarútgerð Hafnarfjarðar og þau gátu ekki komið sér saman um reksturinn.

Gríðarlegur brotsjór

„Ég hafði þá tekið Apríl HF, sem Bæjarútgerðin hafði keypt ofan af Akranesi, hann var smíðaður eftir sömu teikningu og Guðsteinn, en samt gjörólíkt skip. Það var á Apríl sem ég lenti í einu magnaðasta atviki sem hefur komið fyrir mig á sjó. Við vorum á leið í siglingu til Grimsby og vorum komnir 90 sjómílur suðaustur af Stórhöfða. Það var gott ferðaveður og ég var að fá mér að borða inni í matsal. Þá er eins og sé kallað á mig með miklum þunga og ég stekk upp og snarast upp í brú. Þegar ég kem þangað sé ég út um gluggann að nokkuð langt framundan á bakborða er að skrúfast upp gríðarlegur brotsjór!“ Tveir menn voru á vakt í brúnni, en enn var þessi risaalda talsvert langt framan við skipið.

„Ég kallaði til þeirra að leggjast strax á gólfið svo þeir fengju ekki gluggana og glerbrot á sig ef gluggarnir færu, ég greip stýrið og vélarstýrið líka, vélinni var stjórnað með stöng sem maður hreyfði fram eða aftur. Þessi risaalda var enn það langt fyrir framan okkur að ég náði að snúa upp í og stoppa skipið.

VILTU KAUPA EÐA SELJA FASTEIGN?

- | FRÍTT SÖLUVERÐMAT
- | 100% ÞAGMÆLSKA ÞAR SEM VIÐ Á
- | EINKASALA Á TVEIM FASTEIGNASÖLUM

Gunnar Biering Agnarsson
Sölufulltrúi

823 3300 // gunnar@fastgardur.is

Löggiltur fasteignasali: Sveinbjörn Halldórsson

Svo skall þessi svakalegi skafi á okkur og bókstaflega allt ætlaði um koll að keyra! Innréttingar í öllum vistarverum frammi í brotnuðu, hurðir stóðu fastar og ekki hægt að opna þær, og öldubrjóturinn framan við ankerisspilið losnaði og stóð beint upp í loftið undinn eins og gormur og radarskermurinn ofan á brúnni, hann var einfaldlega horfinn! Ekki kom þó leki að skipinu og við gátum haldið áfram. Úti í Grimsby var gerð bráðabirgðaviðgerð og settur nýr radarskermur, það var að kröfu tryggingafélagsins, við héldum svo áfram strax og hafði verið landað og

seldur afinn, en þegar við komum heim og farið var yfir skemmdirnar kom í ljós að þær voru býsna miklar, til dæmis hafði þilfarið framan við yfirbygginguna gengið niður í miðjunni um 15 sentimetra! En brúin slapp að mestu, líklega vegna þess að ég var búinn að setja á afturábakferð, eiginlega án þess að gera mér grein fyrir því, þegar ég hélt um stjórnstöngina fyrir vélina, það hefur dregið úr högginu. Að vísu kom stór dæld í framhliðina á brúnni, en hún var látin vera, er þar kannski enn? Ég er sannfærður um að hefði mér ekki tekist að stöðva skipið og taka afturá, hefði

þessi ógnarmikli skafi skolið á brúnni og þá hefðum við örugglega ekki verið til frásagnar sem vorum þar, jafnvel enginn úr áhöfninni!“

Svavar rifjar upp að á þessum sömu slóðum hafa að minnsta kosti tvö íslensk skip farist. Togarinn Jón Ólafsson hvarf þarna haustið 1942, með allri áhöfn, veturinn 1973 fórst svo Sjóstjarnan KE þarna, einnig með allri áhöfn. „Þarna getur sjólagið verið svo svakalegt,“ segir Svavar. „En, ég var auðvitað heppinn. Ég var svo lánsamur að ég missti aldrei mann og það urðu ekki alvarleg slys um borð hjá mér.“

Bæjarútgerðir eru skrítnar skepnur! Á því fékk Svavar að kenna. Hjá Bæjarútgerð Hafnarfjarðar var svokallað útgerðarráð sem hafði mikið að segja um rekstur skipanna og ekki endilega víst að allir í því ráði hefðu þekkingu eða reynslu til að stýra útgerð fiskiskipa. „Það voru þarna einn eða tveir menn sem ólmuðust gegn mér í útgerðarráðinu og það endaði með því síðla árs 1984 að ég var rekinn!“ segir hann. „Það var svo ekki liðið ár þegar allt var farið til fjandans! Allt gekk á afturfótunum, Apríl var lagt og menn sögðu að ég hefði skilið eftir draug í skipinu, ég svaraði bara: Það er eðlilegt, vitið þið ekki hver ég er?!“

Með sanni má segja að brottrekstur Svavars hafi verið undarleg ráðstöfun. Áður en til þess kom hafði hann farið 17 túra í röð á Apríl sem í öllum tilvikum skiluðu fullfermi. Á þessum árum, fyrir 1984, var reynslutímabil fyrir kvóta-kerfið og stóran hluta af kvóta Bæjarútgerðarinnar má þakka aflasæld Svavars á þorski, að ekki sé talað um þann kvóta sem fylgdi þegar Guðsteinn var seldur og myndaði uppistöðuna í kvóta Samherja í byrjun þeirrar útgerðar. Löngu seinna viðurkenndu menn í útgerðarráðinu við Svavar að þeir hefðu farið illa að ráði sínu, en þá var skaðinn skeður. Eftir þetta fór Svavar nokkra afleysingatúra með togara, en engin fastráðning fékkst og endaði með því að hann réði sig til Atlas hf., sem rak veiðarfærásölu, seldi m.a. troll, tog- hlera og annan búnað til togveiða. Þar starfar hann enn, meira en 30 árum síðar, nú í hlutastarfi.

Þórhallur Birgir Jósefsson

Svavar og Sonja við hátíðlegt tækifæri framan við heimili sitt.

Þú átt eftir að verða konan mín!

Svavar var giftur Sonju Jóhönnu Kristjánsdóttur Danielsen frá Húsavík á Sandey í Færeyjum, f. 21. febrúar 1937. Hún notaði þó ekki ættarnafnið, hélt sig við íslenska nafnasiðinn. Þau giftu sig í september 1958. „Ég sá hana í fyrsta skipti á dansleik í Reykjavík. Hún var að dansa við einhvern herramann. Ég var búinn að fá mér aðeins í eina tána og af því mér leist svona vel á þessa ungu dömu gekk ég til hennar þarna úti á dansgólfinu og segi við hana: Þú átt eftir að verða konan mín! Hún hélt nú ekki,“ segir Svavar og hlær að minningunni.

Sú varð þó engu að síður raunin, þau hittust aftur og kynni tókust með þeim sem leiddu til hjónabands. Börnin eru þrjú, elst er dóttirin Díana Jóhanna, þá er Þorvaldur (heitir eftir föðurbróður sínum sem fórst með Júlí GK) og loks er það Kristján Jónas.

Sonja lést í september 2009 þegar þau Svavar voru í heimsókn í Færeyjum. Hún var flutt á sjúkrahús eftir að hafa fengið aðsvif og eftir fáa daga lést hún í örmum Svavars. „Það var ægilega sárt,“ segir hann. „Ég er rétt núna að ná mér eftir þetta áfall.“

Miele

Töfrar eldamennskunnar
byrja með Eirvík

**Eldhúsið er ekki bara
herbergi, heldur upplifun**

Við hjá Eirvík trúum því að eldhúsið sé hjarta heimilisins. Innanhússarkítentar og sérfræðingar í heimilistækjum keppast við að hanna hágæða eldhús sem standast tímans tönn, með virkni, gæði og sveigjanleika að leiðarljósi. Eldhúsið er fjárfesting til framtíðar - tryggðu þér raunveruleg gæði á hagstæðu verði.

Eirvík Suðurlandsbraut 20, Reykjavík, sími 588 0200, eirvik.is.
Opnunarími mánudaga - föstudaga 10-18, laugardaga 11-15

EIRVÍK

Ég er frímúrari

Togarinn Júlí GK 21, sem fórst með allri áhöfn í Nýfundnalandssveðrinu í febrúar 1959

Ætlaði að hætta eftir Nýfundnalandstúrin

Svavar var 1. stýrimaður á Júlí GK, en samstarfserfiðleikar við skipstjóran urðu til þess að hann sagði upp og hætti. Hann fór þá aftur til föður síns og var stýrimaður hjá honum á Júní GK. Aflabrögð voru góð og tekjur góðar, hann freistaðist því til að halda áfram og fresta því að taka sér frí. Þá gerðist það að honum var settur stóllinn fyrir dyrnar í febrúar 1959. „Sonja, konan mín, bannaði mér að fara! Hún var alveg harðákveðin, lagði bara blátt bann við því að ég færi.“ Hann tók sér því frí og svo vildi til að það var þegar Nýfundnalandssveðrið mikla reið yfir. Í því veðri fórst Júlí GK með allri áhöfn, 30 mönnum. Þorvaldur Benediktsson, bróðir Svavars, var þá 2. stýrimaður á Júlí. „Hann heimsótti mig áður en hann fór út. Hann sagði mér að hann hefði ákveðið að hætta eftir þennan

Þorvaldur Benediktsson, hann var 2. stýrimaður á Júlí þegar skipið fórst.

túr, ef hann hefði verið háseti hefði hann stökkið í land, en þar sem hann var 2. stýrimaður fannst honum að hann yrði að standa sína pligt og fara þennan túr,“ segir Svavar.

Þetta var mikið áfall fyrir alla aðstandendur skipverjanna á Júlí. „Móðir mín tók þetta mjög nærri sér, hún náði sér aldrei af þessari sorg. Ég held að þessi missir hafi átt sinn þátt í að hún fékk krabbamein og lést af því um haustið.“

Þorvaldur var afar vinsæll sem kom ekki síst fram í því að eftir að hann fórst óskuðu margir foreldrar eftir því við móður þeirra að fá að nefna börn sín eftir honum. „Meira að segja ófædd börn sem á þeim tíma var ekki hægt að vita hvers kyns væru. Mamma leyfði það.“

Áhugasamir bræður á námskeiði.

Ljósmyndir: Sigurður Júlíusson

Námskeið Stúkuráðs og Fræðaráðs

Stúkuráð og Fræðaráð Reglunnar stóðu fyrir námskeiði fyrir Stólmeistara, Varameistara og Aðstoðarmeistara starfsstúknanna í Regluheimilinu laugardaginn 23. mars 2019. Í október árið 2015 var haldið sambærilegt námskeið fyrir alla aðalembættismenn St. Jóh.- og St. Andr.stúknanna og var það gert í beinu framhaldi af viðamiklu stefnumótunarverkefni Reglunnar. Stúkuráð og Fræðaráð tóku síðan þá ákvörðun að námskeið fyrir embættismenn stúknanna væru nauðsynleg og yrðu haldin reglulega til frambúðar. Sérstök námskeiðsnefnd var skipuð í apríl 2018 og hófst hún þegar handa við undirbúninginn. Í nefndina voru skipaðir Eggert Claessen og Steinn G. Ólafsson af Fræðaráði, en Jóhann Heiðar Jóhannsson og Pétur A. Maack af Stúkuráði. Jóhann Heiðar var skipaður formaður nefndarinnar, en Ingolf J. Petersen ritari.

Í nánú samstarfi við Stúkuráð og Fræðaráð ákvað nefndin að meginþættir umfjöllunar á komandi nám-

skeiði yrðu eftirfarandi: Grundvallarskipanin og gögn stúkustarfsins, hlutverk og skyldur Stólmeistarans, rekstur stúku, fræðsla innan stúkustarfsins, framkvæmd funda og viðburða, samskipti innan Reglunnar og utan og loks reglugerðir og tilskipanir. Unnin var ítarleg samantekt á þessum efnisþáttum. Leitað var síðan til reynslumikilla bræðra innan Reglunnar um flutning erinda og einnig var vissum þáttum skipt á milli nefndarmanna. Eftirtaldir bræður tóku að sér erindaflutninginn: Bergur Jónsson, Björn Ó. Björgvinsson og Guðmundur Kolka, allir fyrrverandi Stólmeistarar stúkna.

Nokkuð erfitt reyndist að finna lausan dag í dagskrá Regluheimilisins í Reykjavík, en að lokum var ákveðið að stefnt skyldi á laugardaginn eftir Stórhátíð Reglunnar með það í huga að Stólmeistarar utan af landi gætu sótt námskeiðið með því að lengja ferð sína á hátíðarfundinn. Dagskráin stóð frá kl. 9 til kl. 15, með matar- og kaffihlé-

um, og fór mjög vel fram. Auk ofanefndra fyrirlesara ávörpuðu Oddviti Stúkuráðs, Gunnlaugur Claessen, og Erindreki Reglunnar, Eiríkur Finnur Greipsson, námskeiðsgesti. Námskeiðið sóttu 57 embættismenn frá 22 stúkum og 11 aðrir gestir. Margir aðrir bræður lögðu hönd á plóginn við námskeiðshaldið sem gerði það að verkum að allt gekk snurðulaust fyrir sig. Er þeim öllum og enn fremur þeim sem fluttu erindin og til máls tóku þakkað fyrir ómetanlegt framlag þeirra í þágu Reglunnar.

Að fenginni þessari reynslu mun námskeiðsnefndin nú, samkvæmt ofanefndri ákvörðun ráðanna tveggja, hefja undirbúning að skipulegu námskeiðahaldi fyrir aðra embættismenn stúknanna. Mikilvægt er að þeir eigi allir kost á reglubundinni fræðslu um viðamikil og vandasöm störf sín innan Frímúrarareglunnar á Íslandi.

Jóhann Heiðar Jóhannsson

Ljósmyndir: Sigurður Júlíusson

Í stað eins húsvarðar á launum hjá Reglunni, hefur hópur bræðra tekið þetta verkefni að sér. Hér er hópurinn samankominn. Á minni myndinni ræðir Trausti Laufdal Jónasson við bræður um verkefnið.

Hópur bræðra tekur að sér húsvörslu Regluheimilisins

Í skýrslu sinni á Stórhátíð Frímúrara-reglunnar kynnti FHR Kristján S. Sigmundsson breytingu sem hefur verið gerð á fyrirkomulagi húsvörslu í Regluheimilinu í vetur. Í stað eins húsvarðar á launum hjá Reglunni, hefur hópur bræðra tekið þetta verkefni að sér. Þetta hafi einmitt verið ein af þeim sparnaðarhugmyndum sem kom út úr stefnumótunarvinnunni hjá Reglunni. Enn sem komið er sé lítið á þetta fyrirkomulag sem tilraunaverkefni. Hann tilkynnti að síðar í mánuðinum myndi hann hitta þennan hóp bræðra þar sem menn myndu ráða ráðum sínum til framtíðar. Sá fundur var haldinn föstudaginn 29. mars og mættu þar 20 af þeim 21 húsverði sem tekið hafa starf-

ið að sér, ásamt „Yfirhúsverði“ og Kastalavörðum Reglunnar.

Að sögn Yfir Kastalavarðar er starf húsvörða fólgið í almennu eftirliti og og minniháttar viðhaldi. Ef upp koma flóknari mál er haft samband við Kastalavörð, sem sér um að útvega iðnaðarmenn til verksins. Auk þess hafa húsverðir samskipti við skrifstofu, ræstingafólk og eldhús. Vörslunni er skipt í tvær vaktir á dag, og eru hálf dags vaktir hvers húsvarðar því tvær til þrjár á mánuði og u.þ.b. tuttugu yfir árið, þar sem minni starfsemi er yfir sumartímamann. Mjög vel hefur gengið að færa vaktir á milli í hópnum, fari menn í frí eða upp komi veikindi eða annað. Starfið er áhugavert, þar sem

menn kynnast húsinu og aðstöðunni með allt öðrum hætti en með almennri fundarsókn, og ekki síður mikilvægt en önnur embætti sem bræður gegna í Reglunni. Auk þess henti það mörgum bræðrum vel, sem hættir eru fastri vinnu. Yfir Kastalavörður vildi hvetja bræður sem áhuga hafa á að kynnast verkefninu að hafa samband við Trausta Laufdal Jónsson, sem veitir allar upplýsingar um það.

Að loknum skoðanaskiptum og ábendingum lauk samráðsfundinum með samröma ákvörðun um að halda þessu tilraunaverkefni áfram með sama sniði að minnsta kosti út næsta starfsár.

Ólafur G. Sigurðsson

Grand HÓTEL REYKJAVÍK

Grand Hótel Reykjavík, stærsta funda- og ráðstefnuhótel Íslands

Grand Hótel Reykjavík hýsir fjölda viðburða, meðal annars ráðstefnur og sýningar, fyrirtækjaviðburði, stóra sem smáa fundi, verðlaunaafhendingar, fyrirlestra og fleira.

Salirnir henta einnig vel fyrir brúðkaup, samsæti, ættarmót, erfidrykkjur, móttökur eða aðrar veislur. Öll aðstaða og þjónusta er fyrsta flokks.

Grand Hótel Reykjavík er staðsett í rólegu umhverfi rétt við Laugardalinn.

Hafðu samband og við aðstoðum þig við að gera þinn viðburð, eins og þú vilt hafa hann.

Grand Hótel Reykjavík | Sigtúni 38 | 105 Reykjavík | Sími: 514 8000 | info@grand.is | www.grand.is

Heyrnartæki sniðin að þínum þörfum

**ÓKEYPIS
HEYRNAR
MÆLING!**

HEYRNARSTÖÐIN

Læknastöðin, Kringlunni • Sími 568 7777 • heyrnarstodin.is

Bragi V. Bergmann

Limrur fyrir land og þjóð

*Langlífi Hrólfur að Hlöðum bjó,
115 er loksins dó.
Í Gullna hliðinu
heilsað' ann liðinu:
„Seint koma sumir, en koma þó!“*

Hér er ort um fólk, fyrr og nú, í leik og starfi, í tæplega 100 limrum. Hverri limru fylgir formáli við hæfi.

Höfundurinn, Bragi V. Bergmann, er bróðir í RÚN.

Valdar limrur úr safni hans birtast nú öðru sinni á bók. Sú fyrri, *Limrur fyrir landann* kom út árið 2009 og naut mikillar hylli.

Útgáfutilboð:

Limrur fyrir land og þjóð: Kr. 2.900
Eldri bók (*Limrur fyrir landann*): Kr. 1.600

Sendið línu á bragi@fremri.is og pantið bók/bækur, með eða án áritunar. Sendingarkostnaður innifalinn.

Nýja bókinn fæst einnig í helstu bókabúðum.

Ljósmyndasafnið

Ljósmyndir: Guðmundur Víðarsson

Mikið annríki hefur verið á söfnunum á afmælisári og hafa safnverðir unnið að mörgum verkefnum því tengdu. Myndin af Vali er frá upptöku af viðtali vegna 100 ára afmælis Frímúrararstarfs á Íslandi. Á myndinni auk Vals eru Jón Þór Hannesson, Rúnar Hreinsson, Steingrímur S. Ólafsson og Rafn Rafnsson.

Frá Ljósmyndasafni Reglunnar birtum við að þessu sinni skemmtilegar myndir sem teknar hafa verið á starfsárinu í starfsemi Ljósmynda- og Minjasafns Reglunnar. Söfnin eru opin kl. 10-12 á sunnudögum og kíkja margir bræður í heimsókn til skrafs og ráðagerða. Myndirnar eru frá þessum morgnum.

Gleðin við völd á Stórhátíð. Frá Vinstri Skúli Berg, Guðmundur Hagalín Guðmundsson, Eiríkur Finnur Greipsson, Sigurður Örn Einarsson og Marínó Hákonarson.

Fjölmenni á Stórhátíð Frímúrarareg

Stórhátíð Frímúrarereglunnar var haldin þann 21. mars síðastliðinn. Stórhátíðin er jafnan haldin eins nálægt jafndægri að vori og kostur er, en jafndægur bar upp á 20. mars á þessu ári. Á jafndægri að vori eru hröðustu umskiptin frá ljósi yfir í myrkur og aftur frá myrkri yfir í ljósið og er því vel við hæfi að hefja Regluárið um þetta leyti.

Stórhátíðin er haldin á vegum Landsstúkunnar og þurfa bræður sem hyggjast sækja Stórhátíðina að hafa náð 8. stigi. Þetta eru einstaklega fallægir og áhugaverðir fundir og er ástæða til að hvetja þá bræður sem stig hafa til að mæta á Stórhátíð.

Að venju var góð mæting á Stórhátíðina og mættu um 260 bræður á fundinn. Á fundinum voru 2 nýir bræður vígðir til R&K, þeir Gunnar Þórólfsson og Snorri Magnússon. Var það vel við hæfi á 100 ára afmæli St. Jóhannesarstúkunnar Eddu og jafnframt 100

ára afmælis Frímúrarastarfs á Íslandi að annar þessar bræðra, bróðir Gunnar væri fyrrverandi Stm. Eddu.

Jafnframt var tilkynnt um aðrar breytingar á embættisskipan innan Reglunnar og má sjá nánari upplýsingar um þær aftar í blaðinu.

Skýrslur um störf og fjárhag Reglunnar voru fluttar af bróður Þorsteini Eggertssyni og bróður Kristjáni Sigmundssyni og gáfu þær góða mynd af því mikla og öflugra starfi sem Reglan stendur fyrir.

Bróðir Kristján Björnsson flutti innblásna og skemmtilega ræðu, þar sem hann ræddi m.a. kristin gildi, fótbolta og eldamennsku í aldingarðinum Eden.

SMR Valur Valsson flutti ávarp og óskaði nýjum R&K innilega til hamingju með það skref sem þeir væru nú að stíga á frímúrarabrautinni og brýndi þá sem og aðra bræður gagnvart þeim

verkum sem við eigum stöðugt að vera að vinna.

Eftir að SMR sleit fundi, kallaði Kristinn Guðmundsson St.SM út í síðasta sinn enda var hann að starfa á sínum síðasta fundi sem St.SM. SMR hafði það á orði að nú reyndi á hvort að nokkur annar innan Reglunnar gæti valdið þessu starfi. Kristinn hefur starfað sem SM frá árinu 1986 og sem St.SM frá árinu 2008. Það verður í stórspor að fylla en ég veit að nývígður R&K og St.SM Reglunnar, Snorri Magnússon á eftir að standa sig með þrói á þeirri braut sem hann hefur nú lagt út á.

Eftir fundinn í hátíðarsal var haldið niður í borðsal þar sem veislustúka var sett og þakkarræður og ávörp voru flutt. Ljúffengur matur var borinn fram og nutu bræður samverunnar. En eins og oft áður tæmist fylltur bikar á skammri stund og var því veislustúkunn slitið og héldu bræður hver

Ljósmynd: Jón Svavarsson

glunnar 2019

til sinna heima eftir ljúfa og góða kvöldstund.

Það er alltaf jafn mikilfenglegt að sitja á svona fundi og upplifa það á eigin skinni hversu rík Reglan er af þeim mikilvæga auði sem við köllum mannaúð. Sá hópur bræðra sem er reiðubúinn að leggja Reglunni lið með tíma sínum, hvort heldur er í undirbúningi svona funda, frágangi eftir fundi, heimsóknum til eldri bræðra, ekkna eða öðrum viðvikum, er sá auður sem Reglan byggir allt sitt starf á.

Fund eftir fund ganga bræður úr húsi, eftir góða kvöldstund í hópi bræðra og vina með bros á vör og hlakka til næstu samverustundar.

Bræður mínir.

Heilir og sælir, uns sjást vér aftur megum.

Signi drottinn vorn endurfund.

Haraldur Eyvinds Þrastarson

Tveir nýir R&K skipaðir á Stórhátíð 2019

Ljósmynd: Guðmundur Viðarsson

Gunnar Þórólfsson

Á Stórhátíð Reglunnar þann 21. mars sl. var Gunnar Þórólfsson vígður R&K.

Gunnar Þórólfsson er fæddur í Reykjavík 28. júlí 1949, sonur hjónana Þórólfs Meyvantssonar og Guðrúnar Eyjólfsdóttur.

Gunnar starfaði hjá Pósti- og Síma og síðar Símanum frá árinu 1966.

Gunnar hefur sinnt ýmsum störfum í félagsmálum, m.a. verið í stjórn og ýmsum nefndum hjá Félagi íslenskra símamanna og BSRB.

Gunnar gekk í St. Jóh.st. Eddu árið 1986 og hefur gegnt þar ýmsum embættum frá 1990, m.a. sem V.Sm., V.E.Stv. E.Stv., Vm. og gegndi hann embætti Stm. St. Jóh. Eddu frá árinu 2010 til 2015.

Hann er kvæntur Jóhönnu Friðgeirsdóttur og eiga þau tvö börn og Gunnar einn fósturson, sjö barnabörn og sex barnabarnabörn.

Ljósmynd: Guðmundur Viðarsson

Snorri Magnússon

Á Stórhátíð Reglunnar þann 21. mars sl. var Snorri Magnússon vígður R&K.

Snorri er fæddur í Reykjavík 23. júní 1964, sonur hjónanna Magnúsar Hákonarsonar, sem er látinn og Karólínu Snorradóttur.

Snorri nam húsasmíði frá Fjölbautaskólanum í Breiðholti og starfaði við smíðar með námi þar til hann hóf störf hjá Lögreglunni í Reykjavík í nóvember 1984, síðar Lögreglustjóranum á höfuðborgarsvæðinu. Hann lauk prófi frá Lögregluskóla ríkisins í maí 1987 og hefur starfað óslitið við löggæslu, að undanskildum árunum 1999-2005 er hann var við störf við friðargæslu á vegum Sameinuðu Þjóðanna.

Snorri hefur sinnt ýmsum félags- og trúnaðarstörfum fyrir lögreglumenn, m.a. í stjórn Lögreglufélags Reykjavíkur og síðar formaður Landsambands lögreglumanna frá 2008. Þá hefur hann setið í stjórn BSRB frá 2012 og formannaráði frá 2008.

Snorri gekk í St. Jóh.stúkuna Gimli í mars 1998 og var í embættum V.Sm. frá 2005 og Sm. Gimli 2006-2009. Þá var hann Sm. Landsstúkunnar frá 2009-2015 og aftur 2016-2018 og Yf.Sm. Landsstúkunnar 2018-2019.

Snorri er kvæntur Hafdísi Jónu Gunnarsdóttur og eiga þau þrjú börn og eitt barnabarn.

Skjalasafnið

Eric Grant Cable, ræðismaður og Eddubróðir Einræðisherra Íslands?

Eric Grant Cable gekk í stúkuna Eddu 4. febrúar 1919, tæpum mánuði eftir að stúkan var stofnuð. Hann kvaðst vera ræðismaður. Hver var þessi maður?

Ætt og uppruni

Br. Eric Cable var fæddur í Helsingfors (Helsinki) 1887. Finnland var þá stórhertogadæmi í rússneska keisaraveldinu. Foreldrar hans voru skosk að ætt og höfðu sest að í Finnlandi. James faðir Erics var kaupsýslumaður og breskur ræðismaður í Helsingfors.

Nám og störf til 1914

Cable gekk í menntaskóla í Helsingfors og nam tungumál við háskólana í Helsingfors, London og Heidelberg. Hann starfaði á bresku ræðismannsskrifstofunni í Helsingfors frá 1904 til 1907 og frá 1908 til 1912, þar af sem staðgengill ræðismanns frá 1909 til 1912. Að loknu konsúlprófi í London var hann útnefndur ræðismaður 1913 og starfaði í Hamborg og síðar í Rotterdam þar til hann var settur ræðismaður Breta á Íslandi 29. ágúst 1914. Hann kom til Íslands 12. september 1914.

Cable ræðismaður á Íslandi

Nú var skollin á heimsstyrjöld og Cable var meðal annars ætlað að fylgjast með hugsanlegum tilraunum Þjóðverja til að ná áhrifum á Íslandi. Bretar höfðu kjöræðismann á Íslandi, Ásgeir Sigurðsson. Cable þurfti að geta haft samband á dulmáli við yfirmenn sína í bresku utanríkisþjónustunni, en ekki mátti trúa neinum fyrir dulmálslyklinum sem ekki var breskur ríkisborgari.

Vinsæll selskapsmaður

Cable byrjaði strax að læra íslensku með aðstoð Einars Kvaran rithöfundar og náði fljótt mjög góðum tókum á málinu.

Vilhjálmur Finsen lýsir Cable svo í bók sinni *Alltaf á heimleið*:

„Cable var frekar lítill vexti, en hnellinn, dökkhærður, með blá augu, sem alveg ætluðu að trylla fínu stúlk-

urnar – og frúrnar – í Reykjavík. Hann var söngelskur og hafði dálaglega „stofurödd“, og kepptist kvenfólkið um að fá að spila undir, þegar Cable söng í einkasamkvæmum, en það gerði hann oft. Hann var gáfaður maður, og mála- maður var hann ágætur. Faðir hans hafði verið brezkur ræðismaður í Helsingfors, og ólst hann upp í Finnlandi, var sænsk-finnskur stúdent, talaði bæði finnsku og sænsku, eitthvað í rússnesku og auk þess frönsku og þýzku vel. Hann gat haldið mjög góðar samkvæmisræður, skálaræður, og þótti eiginlega ómissandi maður í öllum „fnum“ samkvæmum í Reykjavík.“

Upplýsingaöflun (njósnir)

Orðrómur var á kreiki um að Þjóðverjar hefðu kolabirgðastöðvar á Íslandi og jafnvel birgðir tundurdufla. Cable kannaði málið og reyndist enginn fótur fyrir þessum sögusögnum.

Fjarskiptahömlur og eftirlit

Ritsímasamband frá Íslandi var um sæstreng sem lá til Skotlands, en talsímasamband við útlönd komst ekki á fyrir en 1935. Bretum var mikið í mun að stuðningsmenn Þjóðverja á Íslandi sendu þeim ekki hernaðarlega mikilvægar upplýsingar, til dæmis um skipaferðir Breta og bandamanna þeirra. Að kröfu Breta var bannað að senda símskeyti frá Íslandi á öðrum tungumálum en ensku eða frönsku. Loftskæptastöðin í Reykjavík tók til starfa 17. júní 1918 og þurftu loftskæptin ekki að fara um Bretland. Breskur starfsmaður var við stöðina til styrjaldarloka undir því yfrskini að hann skyldi sinna viðhaldi og viðgerðum, en líklega fyrst og fremst til að fylgjast með skeytasendingum.

Útflutningshömlur

Bretar lýstu Þýskaland í hafnbann í upphafi fyrri heimsstyrjaldar. Þetta bann gildi til að byrja með um hergögn, en varð síðan víðtækara og tók meðal annars til matvöru. Útflutningur frá Íslandi var aðallega fiskur og kjöt og ef

þessi vara var flutt til t.d. Danmerkur, gat orðið enn meiri matarútflutningur þaðan til Þýskalands ef íslenska matvaran var þá ekki einfaldlega seld áfram til Þýskalands. Ull og gæruskinn voru einnig mikilvæg til hernaðarnota og lýsi, eins og raunar öll feiti, hentaði þrýðilega til að framleiða sprengiefni. Bretar voru einnig háðir innflutningi á matvöru. Þeir kröfðust þess að stjórna útflutningi Íslendinga og að meiri hluti útflutningsins færi til Bretlands. Cable var ætlað að stjórna útflutningi frá Íslandi í samræmi við hafnbann Breta og leyfi hans var nauðsynlegt vegna hvers kyns útflutnings til Norðurlanda eða meginlands Evrópu. Ýmsar sögur urðu af óánægju íslenskra kaupsýslumanna, sem fengu ekki að selja vöru sína til þeirra landa sem þeir vildu helst.

Gasstöðvarstjóri rekinn

Stöðvarstjóri gasstöðvarinnar í Reykjavík var allt frá opnun hennar 1910 Þjóðverjinn Carl Borkenhagen. Bretar töldu að hann hefði svikið samkomulag um að hafa engin viðskipti við Þýskaland meðan stríðið stæði. Hann mun hafa pantað eldfasta múrsteina frá Svíþjóð fyrir gasstöðina, en með milligöngu þess fyrir- tækis í Þýskalandi, sem hafði reist gasstöðina. Bretar kröfðust þess í nóvember 1918 að Borkenhagen yrði sagt upp störfum og svo var gert. Þarna þóttu Bretar sýna mikla hörku, ekki síst vegna þess að vopnahlé komst á í heimsstyrjöldinni 11. nóvember 1918. Í blaðinu Dagsbrún segir 7. desember 1918:

„Ritstjóri þessa blaðs þorir óhikað að fullyrða, að þessi svívirðilega krafa er gerð án vilja ensku stjórnarinnar, og ef hr. Cable ekki stendur einn að henni, þá hefur hann í mesta lagi með sér einhverjar undirtyllur í utanríkisráðuneytinu.“

Eftir Íslandsdvölinu

Cable var kallaður heim til Englands 1919. Sama ár kvæntist hann Nellie Margaret Skelton. Þau áttu tvo syni. Annar þeirra, James, starfaði í utanrík-

isþjónustu Breta og ritaði ýmsar merkar bækur, meðal þeirra *Gunboat diplomacy 1919-1979: Political Applications of Limited Force*, þar sem þorskastríðin okkar og fleiri milliríkjadeilur eru rædd á annan hátt en Íslendingum er tamt.

Cable var ræðismaður Breta í Dunkirk 1919-1920 og í Riga maí-ágúst 1920. Hann starfaði í breska utanríkisráðuneytinu í London 1920-1922. Hann var ræðismaður í Osló 1922-1926, í Danzig 1926-1929, í Portland, Oregon 1929-1931 og Seattle, Washington 1932-1933. Hann var ræðismaður og verslunarfulltrúi Breta í Kaupmannahöfn 1933-1939. Cable varð ræðismaður í Köln 1939, en var fluttur til Rotterdam þegar seinni heimsstyrjöldin braust út. Frá 1940 til 1941 starfaði hann í London og síðan sem ræðismaður Breta í Zürich þar til hann fór á eftirlaun 1947. Árið 1938 sæmdi Bretakonungur Cable orðu St. Michael og St. George (The Most Distinguished Order of Saint Michael and Saint George).

Leynimakk í Sviss

Bandamenn höfðu lýst því yfir 1943 að samningar við Þjóðverja kæmu ekki til greina, aðeins skilyrðislaus uppgjöf. Þrátt fyrir þetta er talið víst að Cable hafi tekið þátt í leynilegum viðræður við þýska diplómata, embættismenn og háttsetta foringja í SS í þeim tilgangi að binda endi á styrjöldina. Þessar viðræður munu hafa verið með leyfi Heinrichs Himmler.

Cable fór á eftirlaun 1947 og bjó síðan í Englandi. Hann lést 1970.

Frimúrarinn

Cable gekk í Eddu 4. febrúar 1919. Meðmælandi hans var Ludvig E. Kaaber einn. Umsókn Cable er ódagsett, en var samþykkt á fundi í St. Jóh. fræðslustúkunni 1. október 1918. Hann hlaut II° í apríl 1919 og III° í maí 1919 með sérstakri undanþágu Stórmeistara Reglunnar, Kristjáns X, konungs Íslands og Danmerkur. Þessi undanþága var veitt að beiðni Stm. Eddu, Ludvigs E. Kaaber, þar sem fyrirsjáanlegt var að Cable yrði innan skamms fluttur til einhvers annars lands vegna starfs síns.

Hann fluttist til St. Jóh. stúkunnar nr. 9. St. Olaus til de tre Roser í Osló 1923 og gekk síðan í St. Andr. stúkuna nr. 1. Oscar til den flammende Stjerne í Osló. Hann var skráður félagi í þessum norsku stúkum til dauðadags, en tók ekki stig eftir IV/V.

Tveir ræðismenn í viðhafnarbúningi. Eric Cable t. v. og Ásgeir Sigurðsson t. h. Myndin er úr förum Brians Holt ræðismanns og birt með leyfi sonar hans, Antons Holt.

Íslandsheimsóknir 1934 og 1935

Í Morgunblaðinu 19. ágúst 1934 er sagt frá komu Cable. „Hingað kom hann til að kynna verslunarástandi okkar Íslendinga.“

Íslenska ríkið og íslenskir bankar höfðu tekið stór lán í breskum bönkum. Verklýðsblaðið hélt því fram 5. október 1934 að Cable hefði hlutast til um málafni Íslands:

„Á Hagstofu Íslands endurskoðaði hann gjaldeyrisúthlutunina til hinna ýmsu landa. Að lokinni þeirri rannsókn gaf hann ríkisstjórninni fyrirskipan um að takmarka gjaldeyrisviðskipti til Spánar og Ítalíu.“

Í Alþýðublaðinu 26. september 1934 var því haldið fram að Cable væri líklega höfundur greinar sem hafði birst í blaðinu „The Scotsman“ og er sögð hafa fjallað um „innlimun Íslands í breska ríkið.“

Cable kom aftur til Íslands 1935 og mætti þá sem gestur á Jónsmessufundi stúkunnar Eddu. Viðtal við hann birtist í Nýja Dagblaðinu 16. júní 1935. Þar var fjallað í mjög almennum orðum um möguleika á auknum viðskiptum Íslands og Englands og möguleika á auknum ferðamannastraumi frá Englandi. Í

sömu ferð birti Morgunblaðið viðtal við hann 7. júlí 1935 þar sem hann lýsti fyrrnefnda grein í „The Scotsman“ sem hlægilegri vitleysu.

Einræðisherra?

Hvernig gat Cable látið reka embættismenn og stjórnad útflutningi og fjarskiptum Íslands? Hann hafði bakhjarl, breska flotann, sem réð mestu á Atlantshafi, þó þýskir kaþbátar væru skeinuhættir. Bretar gátu tálmað eða hindrað algjörlega milliríkjavæslun Íslands. Til dæmis voru kol Íslendingum nauðsynleg því öll flutningaskip og stærri fiskiskip voru kolakönt og kol voru notuð til að hita hús. Olíu og bensín þurfti á bíla, fiskibáta og ýmsar smærri vélar. Bretum var í lófa lagið að stöðva kola- og olíuinnflutning til Íslands, ef ekki væri gengið að kröfum þeirra.

Bretar áttu mikilla hagsmuna að gæta á Íslandi, sérstaklega við að framfylgja hafnbanni á Þýskaland. Þeim hefði veist auðvelt að hernema Ísland 1914, en dýrt hefði orðið að halda úti hernámliði á Íslandi og Bretar höfðu ærna þörf fyrir allan sinn herafli á öðrum stöðum. Þá er einnig til þess að líta að Ísland var hluti af danska konungsríkinu og ef Bretar hefðu hernumið Ísland, hefði það gefið Þjóðverjum góða átyllu til að hernema Danmörku. Bretar tóku þann kost að senda hingað ræðismann sem var í senn duglegur, hæfur, ákveðinn og sjarmerandi. Cable sýndi festu og jafnvel stundum hörku í samskiptum sínum við Íslendinga, en það voru ekki persónulegir dyntir hjá Cable, heldur framfylgdi hann kröfum bresku stjórnarinnar. Bretar vönduðu valið á fyrsta útsenda ræðismanni sínum á Íslandi, þegar þeir sendu hingað þennan unga skoskættaða mann, fæddan og uppallinn í stórhertogadæminu Finnlandi, hluta af rússneska keisaraveldinu.

Halldór Baldursson

Helstu heimildir

- Skjöl úr skjalasafni Reglunnar
- Sólrún B. Jensdóttir: Ísland á bresku valdsvæði 1914-1918. Stórfróðleg bók.
- Félagatal norsku frímúrara-reglunnar.
- Félagatal dönsku frímúrara-reglunnar.
- Wikipedia, https://de.wikipedia.org/wiki/Eric_Grant_Cable. Um friðarsamningapreifanir við Þjóðverja í seinni heimsstyrjöld
- Supplement to the London Gazette, 9. júní 1938.
- Íslensk blöð, tilgreind sem heimildir í texta, eru aðgengileg á timarit.is

Hitarar

Viftur

Rakataeki

Lofthreinsitæki

Láttu þér líða vel - Gott úrval af vönduðum tækjum

Ljósmynd: Eiríkur Finnur

Vel heppnaðar vísindaheimsóknir nema við Háskóla Íslands

„Í því skyni ... að styrkja ímynd Reglunnar meðal almennings og vinna gegn ranghugmyndum um Reglustarf- ið...“ ákvað SMR, að skipa Erindreka Reglunnar á vormánuðum 2018. Hlutverk ER er m.a. „Að upplýsa hvað Frímúrarareglan stendur fyrir og um gildi hennar, sem og að gefa almenn- ingi heiðarlega og upplýsandi mynd af starfsemi Reglunnar...“

Það var því sérlega ánægjulegt þegar namar í sagnfræði við Háskóla Íslands fóluðust eftir því að fá að koma í „vísindaferð“ í þeim tilgangi að kyn- nast Frímúrarareglunni á Íslandi. Fastanefnd ER tók málið fyrir og varð einhuga um að þetta væri kjörið tæk- i-færi fyrir ER að stíga frekari spor til aukinnar kynningar og upplýsinga- gjafar til almennings á eðli Reglunnar og starfinu innan hennar.

Er skemmst frá því að segja að heimsóknin var þann 1. febrúar 2019. Voru liðlega 20 namar í hópnum. Bróð- ir Jóhann Heiðar Jóhannsson var undirrituðum til aðstoðar við móttök- una og kynninguna, og einnig kynnti bróðir Einar Thorlacius minjavörður

Reglunnar, minjasafn Reglunnar. Á sama tíma og móttaka sagnfræðin- emanna fór fram, voru bræður í Glitni og Gimli að undirbúa Systrakvöld, þannig að mikið var um að vera í Regluheim- ilinu á meðan. Þakka ég bræðrunum fyrir skilning og umburðarlyndi þann tíma sem kynningin fór fram, enda tafði hún undirbúningsstörf þeirra.

Skömmu eftir heimsókn sagnfræði- nemanna kom ósk frá nemendum í heimspeki við Háskóla Íslands, og komu þeir í heimsókn 15. mars sl. og naut ég aðstoðar bróður Jóhanns Heiðars eins og áður, við þá heimsókn.

Nemendur í báðum hópum sýndu einstaka háttvísi og þrúðmennsku. Þeir sýndu Reglunni og starfsemi hennar mikinn og einlægan áhuga, spurðu fjölmargra krefjandi spurn- inga og fengu vonandi fullnægjandi svör við því sem þeir spurðu um.

Að mínu áliti er hér um mjög áhuga- verða nálgun að ræða til kynningar á Reglunni, því þó hópurinn sé e.t.v. ekki stór í hvert sinn, eru hér á ferðinni ungir menn og konur, sem eiga eftir að fara víða, hitta mann og annan, og ættu

því að geta rætt um Regluna af meiri þekkingu og yfirvegun en annars hefði orðið. Vil ég gefa öllum nemunum ágætiseinkunn fyrir framkomu og áhuga þeirra á Reglunni.

Miðað við þakkir nemenda í lok heimsóknar og í tölvupóstum í kjölfar- ið, þá virðast þeir hafa upplifað heim- sóknina á mjög jákvæðan og upp- lýsandi hátt. Meðal annars fékk ég eftirfarandi póst: „...Enn og aftur þökkum við góðar móttökur. Ferðin fór fram úr vonum og mikil ánægja meðal félagsmanna með hana.“ Ein- lægar þakkir þeirra styrkja undirrit- aðan í þeirri skoðun að slíkum heim- sóknum beri að sinna og fagna og halda áfram á þeirri braut.

Að lokum vil ég þakka Jóhanni Heiðari Jóhannssyni, Einari Thorlaci- us, Sigurjóni Símonarsyni, Birni Þóri Sigurðssyni og Sigurði Má Guðjóns- syni bakarameistara fyrir veitta að- stoð við þessar heimsóknir.

Eiríkur Finnur Greipsson ER

OKKAR BJÓR

LÉTTÖL
2,25%
ALC./VOL.

Fjöldi erlendra gesta heiðraði Frímúrararegluna með nærveru sinni á Regluhátíðinni. Hér eru þeir ásamt Vali Valssyni Stórmeistara Frímúrarareglunnar.

Ljósmynd: Jón Svavarsson

Fjölmennt Regluhátíð 2019

Það eru flestir sammála að það er bæði hátíðlegt og skemmtilegt að mæta á Regluhátíð Frímúrarareglunnar og þar var engin undantekning á þann 12. janúar síðastliðinn. Fundurinn var fjölmenntur og þar af voru 27 erlendir gestir, frá tíu mismunandi löndum, sem heiðruðu íslenska bræður með nærveru sinni. Eins og undanfarin ár var fjöldinn slíkur að nauðsynlegt var að skipta fundargestum á tvo sali, þar sem bræður í Jóhannesarsal Regluheimilsins nutu aðstoðar tækninnar við að upplifa fundinn.

Í hópi erlendu gestanna var bróðir Peter G. Lowndes, Pro Grand Master frá United Grand Lodge í Englandi. Sá tók við heiðursfélaganafnbót Frímúrarareglunnar á Íslandi fyrir hönd Prins Edwards, hertogans af Kent. SMR sæmdi einnig þá bræður Pál Guðna Egilsson og Pálmar Ólason heiðursmerki Reglunnar, fyrir óeigin-gjörn störf þeirra í þágu Frímúrarareglunnar.

Ræða SMR var á sínum stað, þar sem hann hvatti bræður að halda

Frímúrarareglan hefur á að skipa fjölda mikilhæfra tónlistarmanna. Þeir settu sterkan svip á Regluhátíð.

áfram því góða starfi sem á sér stað og eftir vel valin lög frá tónlistarmönnum og Frímúrarakórnum, undir styrkri stjórn bróður Jónasar Þóris, sameinuðust allir fundargestir við hátíðarkvöldverð í matsalnum. Það var mál manna að andrúmsloftið á fundinum, og sér í lagi við borðhaldið, hafi verið létt og skemmtilegt í alla staði.

Regluhátíð er eini fundur Landstúkunnar ár hvert sem er haldinn á I°

og því frábært tækifæri fyrir bræður á fyrri stigum til að upplifa þennan hluta starfsins. Fundurinn er líka einstakt tækifæri að hitta bræður alls staðar að af landinu og lengja þannig í og treysta bræðrakeðjuna. Það er því óhætt að setja strax bak við eyrað að stefna að því að mæta á næstu Regluhátíð á næsta starfsári.

Hörður Lárusson

 <p>TENGIR - framtíðin er ljós</p> <p>www.tengir.is</p>	 <p>Kaldbaksgötu 1, Akureyri</p>	 <p>www.kjarnafoedi.is</p>
 <p>www.bananar.is</p>	 <p>ISPAN HE. EINANGRUNARGLER AKUREYRI</p>	 <p>BÍLLEIGA AKUREYRAR Hóldur</p> <p>Þínar þarfir - okkar þjónusta.</p> <p>www.holdur.is</p>
 <p>Útrás Smiðja - allt úr stáli -</p> <p>Sími 461 2911 - www.utras.is</p>	 <p>RAFEYRI alltaf í stuði!</p>	 <p>www.norlandair.is</p>
 <p>preben@thvottur.is</p>	<p>BÓKHALDSPJÓNUSTA ARA REYKJAVÍKURVEGI 66 HAFNARFIRÐI 895 1750</p>	 <p>ENDURSKOÐUN VESTFJARÐA ehf</p>
 <p>FMBS.IS S: 456 6330</p>	<p>Barði Öundurson Hafrafelli, Ísafirði Sími 892 0429</p>	 <p>ISBLIKK BLIKKSMÍÐJA ehf</p>
 <p>Grundarstíg 5 Sími 894 7584</p>	<p>Pípulagningarþjónusta Bolungarvíkur Hafnargötu 116, Bolungarvík Sími 893 4063</p>	
	<p>Sýningarljós</p>	 <p>SMÍÐJUVÖLLUM 6 AKRANES - Sími 431 3022</p>
	 <p>Pípulagnir ehf.</p> <p>Alfreð Erlingsson 892 4844 Kristján Ásgeirsson 897 4842 Valgeir Scott 893 6981 Þráinn Eyjólfsson 897 4365</p>	 <p>Akranesi</p>

<p>Ákstur og flutningur Hífi og slaka</p> <p>897-5908 854-1943 482-2389</p>		<p>VALITOR</p>
	 <p>BLIKKSMÍÐJA GUDMUNDAR ...við reddum því!</p>	<p>TOPP ÚTLIT -merkingar-</p> <p>skiltagerð - sandblástursfilmur - bílamerkingar</p>
 <p>Njarðarnes 9 - 603 Akureyri Sími 412-0400 - Fax 412-0401</p>	 <p>APÓTEK VESTURLANDS</p>	 <p>MEITILL</p>
 <p>RAFSTÖÐIN RAFVERKTAKAR</p>	<p>BR FLUTNINGAR</p> <p>S: 662-1122</p>	<p>Vörðufell BYGGINGAVERKTAKAR</p> <p>vordufell@simnet.is • vordufell.is</p>
<p>TVEIR SMÍÐAR</p> <p>Hafnarbraut 7, Hvammstanga</p>	 <p>VERKÍS VERKFRÆÐISTOFA</p>	<p>Hjólbarðapjónusta Magnúsar</p> <p>Gagnheiði 25 800 Selfossi S. 482 2151 S. 897 3351 Hs. 482 4151</p>
<p><i>Nesey ehf</i></p>	<p>PRICEWATERHOUSECOOPERS </p> <p>Selfossi</p>	 <p>Karl úrsmíður Selfossi</p>
<p>HÚSEY ehf. Teikni- og verkfræðistofa</p> <p>Sími: 898-9199 / Netf.: husey@vnternet.is</p> <p>Vinnustofa: Austurvegi 4, Selfossi</p>	<p>GBS Gröfupjónustan ehf. Selfossi</p>	<p>PALL EGILS EHF.</p> <p>Hrísholti 23, Selfossi Sími 893 1223</p>
<p>KURL vegsögun ehf kurleh@simnet.is</p>	 <p>PLAN teiknistofa</p> <p>852-7575</p>	<p>HLÍÐARKAUP</p>

 <p>TRÉSMÍÐJAN BORG EHF.</p>	 <p>Grettistak VEITINGAR</p>	 <p>FLOKKA</p>
 <p>Vinnuvélar Símonar ehf.</p>	 <p>Húnaprent sf. Eyrarland 1 • 530 Hvammstangi Sími 451 2990 • 868 3328 prent@hunaprent.is • www.hunaprent.is</p>	 <p>SORPHREINSUN Vilhelms Harðarsonar ehf.</p>
<p>PROMENNT</p>	 <p>BERG FASTEIGNASALA</p>	 <p>RAFRÚN</p>
 <p>STOD Við styðjum þig Trönuhraunil 8 : Hafnarljóður : Sími 5652885</p>	 <p>FASTEIGNASALAN ÁRBORGIR</p>	 <p>Eðalmálmsteypan Gullsmiður Einar Esrason Eyrarlandi 1 530 Hvammstangi Sími: 869 8143 eesra@simnet.is</p>
 <p>AÐALVIK BYGGINGAVERKTAÐAR Skrifstofa 807-1401 - Verkstæði 805-2348 - aðalvik@veitram.is</p>	 <p>Gillibo ehf Málningarþjónusta Gísli Björgvinsson Sími 821-2026 - Netfang: gillibo61@gmail.com</p>	 <p>prentun.is</p>
 <p>Dverghamrar ehf.</p>	 <p>LOTA</p>	 <p>ÁSAFL 10 ÁRA 2007-2017</p>
<p>HÁSANDUR Birkiási 36, 210 Garðabæ 862 0192</p>	 <p>GRAF SKILTAGERÐ</p>	 <p>Ferningar ehf</p>
 <p>ER hús ehf. BYGGINGAVERKTAÐAR</p>	 <p>Hjóla sprettur VERSLUN OG VIÐGERÐIR</p>	 <p>TÆKI.IS</p>

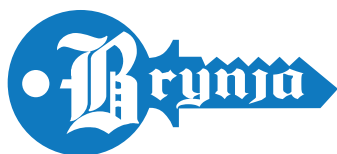

HÖFÐATORG.

Almenna bókafélagið

RÁÐLAG
RÁÐGGJÖF • STJÓRNUN

1919 100 2019

HLÍÐARKAUP

Bergur Már Sigurðsson
ökukennari

896 5087

ÚTFARARSTOFA ÍSLANDS

Auðbrekku 1, Kópavogi ÚTFARARÞJÓNUSTA SÍÐAN 1996

ALÚÐ • VIRÐING • TRAUST

Áratuga reynsla

Vaktsími:

581 3300 & 896 8242

www.utforin.is

Allan sólarhringinn

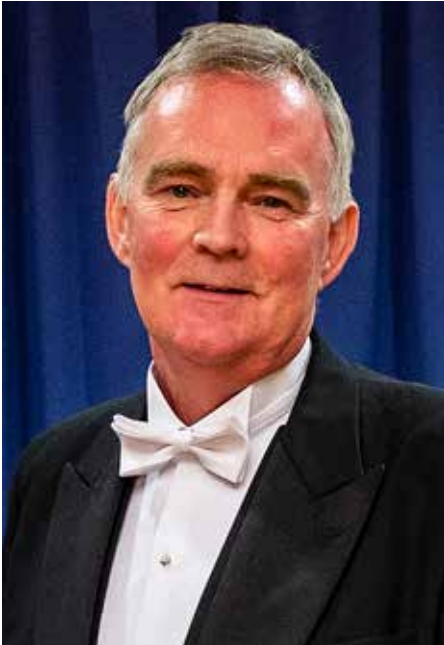
Kristín
Ingólfssdóttir

Sverrir
Einarsson

ÚTFARARSTOFA HAFNARFJARÐAR

Flatahraun 5a • www.utfararstofa.is • Símar: 565 5892 & 896 8242

Ljósmynd: Jón Svavarsson

Óskar Guðbjörn Jónsson.

Nýr Stólmeistari St. Jóh.stúkunnar Röðuls

Þann 20. febrúar 2019 var Óskar Guðbjörn Jónsson kjörinn Stm. St. Jóh.st. Röðuls og í kjölfarið settur í embættið þann 6. mars af SMR Vali Valssyni.

Óskar er fæddur að Varmadal á Rangárvöllum þann 27. október 1958. Foreldrar hans eru Jón Halldórsson og Margrét Óskarsdóttir.

Óskar var í sveit að Varmadal öll sumur frá 7 ára aldri fram til 18 ára er hann fór að læra húsasmíði hjá Sigurði Guðmundssyni. Hann útskrifaðist með sveinspróf 1980, síðan útskrifaðist hann úr byggingaiðnfræði frá Tækni-skóla Íslands 1983 og hlaut meist-arbréf í húsasmíði árið 1984.

Alveg fram til ársins 2008 starfaði Óskar hjá SG eða fyrirtækjum tengdum SG, síðast sem framkvæmdastjóri SG Húsa frá stofnun þess fram á mitt ár 2008. Árið 2009 lá leiðin í Kennara-

háskólann og frá útskrift hefur hann starfað við kennslu, nú hjá Fjölbrauta-skóla Suðurlands á Selfossi.

Óskar hefur alla tíð tekið virkan þátt í félagsstarfi, var m.a. formaður Korfuknattleiksdeildar Ungmennafélags Selfoss, hefur setið í stjórn Handknattleiksdeildar, formaður Íþrótt- og tómstundaráðs Árborgar og bygginganefndar Vallarskóla, svo fátt eitt sé nefnt. Einnig hefur hann setið í stjórn SG Einingahúsa ehf., Gesthúsa og Borgaróss, en hann er starfandi framkvæmdastjóri félagsins.

Óskar gekk í St. Jóh.st. Röðul þann 3. apríl 2002. Hann var V.Sm. frá 2004 til 2012, Fh. stúkunnar frá 2012 til 2016 og AM. frá 2016 til 2019.

Óskar er kvæntur Guðrúnu Ágúst-dóttur, hjúkrunarfræðingi hjá HSU og eiga þau tvær dætur og tvö barnabörn.

SVAFAR & HERMANN

Kvedja
útfararstofa

Virðing,
reynsla
& þjónusta

Allan
sólarhringinn

571 8222

Svafar:

820 3939

Hermann:

820 3938

Ingibjörg:

820 3937

WWW.KVEDJA.IS

Frá Stjórnstofu

Skipun í embætti á Stórhátíð 2019

- Hæstupplýstur br. R&K. r.k. Aðalsteinn Viðar Júlíusson, sem náð hefur hámarksaldri embættismanna er hér með leystur frá embætti RMR.
- Hæstupplýstur br. R&K. r.k. Kristinn Guðmundsson er hér með skipaður RMR. Jafnframt er hann leystur frá embætti St.Sm.

Landsstúkan, embættisskipan

- Hæstupplýstur br. R&K. r.k. Björn Samúelsson, sem náð hefur hámarksaldri embættismanna, er hér með leystur frá embætti E. St.Stv.
- Hæstupplýstur br. R&K. r.k. Guðmundur Guðmundsson er hér með skipaður E.St.Stv. Jafnframt er hann leystur frá embætti Y.St.Stv.
- Hæstupplýstur br. R&K. r.k. Gunnar Þórólfsson er hér með skipaður til að vera Y.St.Stv. Jafnframt er hann leystur frá embætti E.Yf.Stv.
- Hæstupplýstur br. R&K. r.k. Snorri Magnússon er hér með skipaður til að vera St.Sm. Jafnframt er hann leystur frá embætti Yf.Sm.
- Háttupplýstur br. r.p. Ólafur Vigfússon er hér með skipaður í embætti E.Yf.Stv.
- Háttupplýstur br. r.p. Hreggviður Daníelsson er hér með skipaður Yf.Sm. Jafnframt er hann leystur frá embætti E.Sm.
- Háttupplýstur br. r.p. Helgi Ívarsson er hér með skipaður Ev.R. til Stórhátíðar 2020.
- Upplýstur br. Halldór Halldórsson er hér með leystur frá embætti Ev. að eigin ósk.
- Háttupplýstu bræður r.p. Albert Sveinsson, Gísli Örvar Ólafsson, Sigurður Halldórsson og Ómar Þórðarson, sem náð hafa hámarksaldri embættismanna, eru hér með skipaðir FSMR til næstu Stórhátíðar 2020.
- Háttupplýstur br. r.p. Carl Daníel Tulinius er hér með skipaður E.Sm. og jafnframt leystur frá embætti Sm.
- Háttupplýstur br. r.p. Ásgeir Ásgeirsson er hér með skipaður Y.Sm. og jafnframt leystur frá embætti Sm.
- Hæstlýsandi br. Aðalsteinn Árnason er hér með leystur frá embætti Sm. að eigin ósk.
- Upplýstur br. Jón Helgi Sigurðsson er skipaður Sm.
- Upplýstur br. Einar Sigurjón Bjarnason er skipaður Sm.
- Hæstlýsandi br. Sigurður R. Sveinmarsson er skipaður Sm.
- Háttupplýstur br. r.p. Jóhann Jóhannsson er hér með skipaður Fh.
- Upplýstur br. Ingjaldur Eiðsson er hér með skipaður Fh.
- Upplýstur br. Þór Egilsson er hér með skipaður E.Stú.
- Upplýstur br. Hermann Óli Finnsson er hér með skipaður Y.Stú.
- Háttupplýstur br. r.p. Hákon Örn Arnþórsson er hér með skipaður Kv.
- Háttupplýstur br. r.p. Jón Helgi Friðsteinsson er hér með skipaður Sks. til Stórhátíðar 2020.
- Upplýstur br. Kjartan Ólafur Sigurðsson er hér með skipaður A.Skdv. til Stórhátíðar 2022.
- Háttupplýstur br. r.p. Einar Haraldur Esrason er hér með skipaður A.Skdv. til Stórhátíðar 2020.
- Háttupplýstur br. r.p. Eyjólfur Kristinn Kolbeins er hér með skipaður Ev.
- Háttupplýstur br. r.p. Þorgrímur K. Magnússon er hér með skipaður til að vera Hö. Jafnframt er hann leystur frá embætti Y.Stú.
- Háttupplýstur br. r.p. Ólafur Ásgeirsson sem náð hefur hámarksaldri embættismanna er hér með leystur frá störfum Fb.
- Háttupplýstur br. r.p. Baldur Þorsteinsson er hér með skipaður til að vera Fb.
- Háttupplýstur br. r.p. Sveinn Árnason Bjarman er hér með skipaður til að vera Y.Stú. Jafnframt er hann leystur frá embætti A.Y.Stú.
- Háttupplýstur br. r.p. Sigurður Pálmason er hér með leystur frá embætti Bv. að eigin ósk.
- Háttupplýstur br. r.p. Þórður Harðarson er hér með skipaður til að vera Bv.
- Háttupplýstur br. r.p. Skarphéðinn Magnússon lætur af embætti A.E.Stv. að eigin ósk.
- Upplýstur br. Vilhelm Þorri Vilhelmsson er hér með skipaður til að vera A.E.Stv.
- Upplýstur br. Hjörtur Narfason er hér með leystur frá embætti A.Y.Stv. að eigin ósk.
- Upplýstur br. Gunnar Kristinsson er hér með skipaður til vera A.Y.Stv.
- Hæstlýsandi br. Gauti Már Hannesson er hér með skipaður A.Sm.
- Upplýstur br. Bryngeir Kristinsson, sem náð hefur hámarksaldri embættismanna, er hér með leystur frá embætti A.R.
- Upplýstur br. Birgir Pálsson er hér með skipaður A.R.
- Háttupplýstur br. r.p. Baldur Þorsteinsson, sem náð hefur hámarksaldri embættismanna, er hér með leystur frá embætti A.Fh.

Stúartstúkan á Akureyri:

- Háttupplýstur br. r.p. Gylfi Guðmarsson, sem náð hefur hámarksaldri embættismanna, er hér með leystur frá störfum Hö.

42. Háttupplýstur br. r.p. Sigmundur Rafn Einarsson er hér með skipaður A.Fh.
43. Upplýstur br. Sævar Ingi Jónsson er hér með skipaður A.Y.Stú.

Ráð Reglunnar:

Fjárhagsráð

44. Háttupplýstur br. r.p. Jens Sandholt er hér með skipaður til að eiga sæti í Fjárhagsráði til Stórhátíðar 2021.
45. Háttupplýstur br. r.p. Ólafur Rúnar Jónsson er hér með skipaður til að eiga sæti í Fjárhagsráði til Stórhátíðar 2021.
46. Háttupplýstur br. r.p. Jón Eiríks-son er hér með skipaður til að eiga sæti í Fjárhagsráði til Stórhátíðar 2021.
47. Háttupplýstur br. r.p. Sveinbjörn Egill Björnsson er hér með skipaður í Fjárhagsráð til Stórhátíðar 2021.

48. Upplýstur br. Vilhjálmur Skúlason er hér með skipaður í Fjárhagsráð til Stórhátíðar 2021.

Stúkuráð

49. Háttupplýstur br. r.p. Steingrímur B. Gunnarsson er hér með skipaður til að eiga sæti í Stúkuráði til Stórhátíðar 2021.
50. Háttupplýstur br. r.p. Pétur Andreas Maack er skipaður til að eiga sæti í Stúkuráði til Stórhátíðar 2021.
51. Háttupplýstur br. r.p. Jóhann Steinsson er hér með skipaður til að eiga sæti í Stúkuráði til Stórhátíðar 2021.

Lögmál

Ásgeir Þór Árnason hrl.

Elvar Örn Unnsteinsson hrl.

Lúðvík Örn Steinarsson hrl.

Magnús Óskarsson hrl., LL.M

Diljá Mist Einarsdóttir hrl.

Sunna Magnúsdóttir hdl.

Lögmál ehf.

Skólavörðustíg 12 • 101 Reykjavík

Sími 511 2100 • Fax 511 2001

logmal@logmal.is • www.logmal.is

Prentský

Optima er leiðandi fyrirtæki í sölu og þjónustu á prentlausnum á Íslandi

Prentbúnaður og heildarlausnir

OPTIMA

Vinlandsleið 6-8 Reykjavík
Glerárgata 28 Akureyri
Sími 588 9000

RICOH
Lifuneyðsla • Prentun • Skannun

SCAN COIN
Mjómátt og Bláa Skannun

ROSENGRENS
Öryggi og Þjónustuleið

BISLEY
Stjór og Bláa Skannun

SECURELINE
Öryggi

WINCOR
REXENDOR

xerox

KATLON
Fyrirbætur

Kjólföt

verð kr. 69.980-

herra
GARÐURINN
-klæðir þig vel

KRINGLAN · SMÁRALUND

LEUPOLD

TÆR OG BJARTUR SJÓNAUKI ER

LÍFSTÍÐAREIGN

BANDARÍSKU **LEUPOLD SJÓNAUKARNIR** ERU EINHVERJIR
ÞEIR TÆRUSTU OG BJÖRTUSTU SEM VÖL ER Á.

VEIÐIHORNIÐ

SÍÐUMÚLA 8 • REYKJAVÍK